

BANK MELLİ İRAN BAKI FİLİALI

**Maliyyə Hesabatlarının Beynəlxalq Standartlarına
uyğun hazırlanmış Maliyyə Hesabatları və
Müstəqil Auditorların Rəyi**

31 dekabr 2021-ci il tarixində bitən il üzrə

MÜNDƏRİCAT

	Səhifə
Maliyyə hesabatlarının hazırlanması və təsdiq edilməsinə görə rəhbərliyin məsuliyyəti haqqında bəyanat	1
Müstəqil auditorların rəyi	2-3
Maliyyə vəziyyəti haqqında hesabat	4
Mənfəət və ya zərər və digər məcmu gəlirlər haqqında hesabat	5
Kapitalda dəyişikliklər haqqında hesabat	6
Pul vəsaitlərinin hərəkəti haqqında hesabat	7

Maliyyə hesabatları üzrə qeydlər

1. Giriş.....	9
2. Bankın əməliyyat mühiti	9
3. Əsas uçot prinsiplərinin xülasəsi	10
4. Uçot siyasətinin tətbiqi zamanı əhəmiyyətli ehtimallar və mülahizələr	17
5. Dərc olunmuş, lakin hazırda qəbul olunmamış standartlar və şərtlər	18
6. Pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri	19
7. Banklardan və digər maliyyə təşkilatlarından alınacaq vəsaitlər	20
8. Müştərilərə verilmiş kreditlər və avanslar	20
9. İnvestisiya qiymətli kağızları.....	22
10. Binalar, avadanlıqlar və qeyri-maddi aktivlər	23
11. Digər aktivlər	24
12. Digər banklara ödəniləcək vəsaitlər.....	24
13. Müştəri hesabları	25
14. Digər öhdəliklər.....	26
15. Subordinasiya borcu	26
16. Nizamnamə kapitalı	26
17. Faiz gəlirləri və xərcləri	27
18. Xarici valyuta ilə əməliyyatlar üzrə gəlirlər	27
19. Haqq və komissiya gəlirləri və xərcləri	28
20. Digər gəlirlər	28
21. Əməliyyat xərcləri	28
22. Mənfəət vergisi.....	29
23. Maliyyə risklərinin idarə edilməsi	29
24. Şərti öhdəliklər	41
25. Kapitalın idarə edilməsi	42
26. Maliyyə alətlərinin ədalətli dəyəri	42
27. Əlaqəli tərəflərlə əməliyyatlar	43
28. Hesabat dövründən sonra baş vermiş hadisələr	44

**MALİYYƏ HESABATLARININ HAZIRLANMASI VƏ TƏSDİQ EDİLMƏSİNƏ
GÖRƏ RƏHBƏRLİYİN MƏSULİYYƏTİ HAQQINDA BƏYANAT
31 DEKABR 2021-Cİ İL TARİXİNDƏ BİTƏN İL ÜZRƏ**

Aşağıdakı bəyanat, 2-3-cü səhifələrdə göstərilmiş müstəqil auditorların rəyində auditorların vəzifələri haqqında müddəalarla birgə oxunmalıdır və Bank Melli İran Bakı Filialı ("Bank") maliyyə hesabatları ilə əlaqədar rəhbərlik və müstəqil auditorlar arasında müvafiq vəzifə bölgüsünü əks etdirmək məqsədi daşıyır.

Bankın 31 dekabr 2021-ci il tarixində bitən il üzrə fəaliyyətinin nəticələrini, pul vəsaitlərinin hərəkəti və kapitalda dəyişiklikləri Maliyyə Hesabatlarının Beynəlxalq Standartlarına ("MHBS") əsasən müvafiq qaydada əks etdirən maliyyə hesabatlarının hazırlanmasına görə rəhbərlik məsuliyyət daşıyır.

Maliyyə hesabatlarını hazırlayarkən, rəhbərlik:

- Müvafiq mühasibat prinsiplərinin seçilməsi və uyğun olaraq tətbiq edilməsi;
- Məntiqli və məqsəduyğun qərarların və təxminlərin qəbul edilməsi;
- Hər hansı əhəmiyyətli kənarlaşmaların açıqlanması və maliyyə hesabatlarında izah edilməsi şərti ilə MHBS-nin tələblərinə riayət olunması və;
- Əgər yaxın gələcəkdə, Bankın normal şərtlər altında fəaliyyətini davam etdirəcəyi güman edilirsə, hesabat tarixinə maliyyə hesabatlarının fəaliyyətin davamlılığı prinsipi əsasında hazırlanmasına görə məsuliyyət daşıyır.

Rəhbərlik həmçinin:

- Bankın daxilində səmərəli və yüksək səviyyəli daxili nəzarət sisteminin təşkili, tətbiqi və qorunması;
- Bankın maliyyə hesabatlarının MHBS-na uyğun olaraq hazırlanması və maliyyə vəziyyətini istənilən zaman düzgün əks etdirən mühasibat uçotu sisteminin təşkil olunması;
- Mühasibat uçotunun Azərbaycan Respublikasında qəbul edilmiş qanunvericilik və mühasibat uçotu standartlarına müvafiq qaydada aparılması;
- Mümkün imkanlardan istifadə edərək Bankın aktivlərinin mühafizə edilməsinin təşkil olunması və;
- Saxtakarlıq, yanlışlıq və digər qanuna uyğunsuzluq hallarının müəyyən edilməsi və qarşısının alınması üçün məsuliyyət daşıyır.

31 dekabr 2021-ci il tarixində bitən il üzrə maliyyə hesabatları Bankın İdarə Heyəti tərəfindən 16 fevral 2022-ci ildə təsdiq edilmişdir.

İdarə heyəti adından:

Najafimarganmaskan Asghar Khalil
Filial Müdiri

Mirheydərov Vüqar Mirfəzil oğlu
Baş Mühasib

16 fevral 2022-ci il
Azərbaycan Respublikası, Bakı

16 fevral 2022-ci il
Azərbaycan Respublikası, Bakı

MÜSTƏQİL AUDİTORUN HESABATI

Bank Melli İran Bakı filialının Səhmdarları və Rəhbərliyinə:

Rəy

Biz Bank Melli İran Bakı Filialı ("Bank") 31 dekabr 2021-ci il tarixinə maliyyə vəziyyəti haqqında hesabatdan və həmin tarixə başa çatan il üzrə mənfəət və ya zərər və digər məcmu gəlirlər, kapitalda dəyişikliklər və pul vəsaitlərinin hərəkəti haqqında hesabatlardan, habelə mühüm mühasibat uçotu prinsipləri və digər izahedici məlumatların icmalından ibarət olan maliyyə hesabatlarının auditini apardıq.

Bizim fikrimizcə, əlavə edilən maliyyə hesabatları 31 dekabr 2021-ci il tarixinə Bankın maliyyə vəziyyətini və həmin tarixdə bitən il üzrə maliyyə nəticələrini və pul vəsaitlərinin hərəkətini Maliyyə Hesabatlarının Beynəlxalq Standartlarına ("MHBS") uyğun olaraq bütün əhəmiyyətli aspektlər baxımından düzgün əks etdirir.

Rəy üçün əsas

Biz auditini Beynəlxalq Audit Standartlarına ("BAS") uyğun olaraq apardıq. Bizim həmin standartlar üzrə öhdəliklərimiz hesabatımızın maliyyə hesabatlarının auditini üzrə auditorun məsuliyyəti bölməsində təsvir olunur. Mühasiblər üçün Beynəlxalq Etika Standartları Şurasının "Peşəkar mühasiblərin etika məəcəlləsi"nə ("MBESS Məcəlləsi") uyğun olaraq biz Bankdan müstəqil və biz MBESS Məcəlləsinə uyğun olaraq etika ilə bağlı digər öhdəliklərimizi yerinə yetirmişik. Biz hesab edirik ki, əldə etdiyimiz auditor sübutu rəyin bildirilməsi üçün yetərli və müvafiq əsası təmin edir.

Digər qeydlər

Bankın 31 dekabr 2020-ci il tarixində bitən il üzrə maliyyə hesabatları digər auditorlar tərəfindən yoxlanılıb və həmin hesablara 21 yanvar 2021-ci il tarixində müsbət rəy verilib.

Maliyyə hesabatları üçün rəhbərliyin və Bankın idarə edilməsinə cavabdeh olan şəxslərin məsuliyyəti

Rəhbərlik maliyyə hesabatlarının Maliyyə Hesabatları Beynəlxalq Standartlarına uyğun hazırlanması və düzgün təqdim edilməsi, həmçinin fırıldaqçılıq və ya səhv nəticəsində yaranmasından asılı olmayaraq əhəmiyyətli səhvlər olmayan maliyyə hesabatlarının hazırlanması üçün rəhbərliyin lazım bildiyi daxili nəzarət üzrə məsuliyyət daşıyır.

Maliyyə hesabatlarını hazırlayarkən, rəhbərliyin Bankı ləğv etmək və ya əməliyyatları dayandırmaq niyyəti olduğu və ya bunu etməkdən başqa heç bir real alternativ olmadığı hallar istisna olmaqla, rəhbərlik Bankın daim fəaliyyətdə olan müəssisə kimi fəaliyyətinə davam etməsi qabiliyyətinin qiymətləndirilməsinə, daim fəaliyyətdə olan müəssisə kimi bağlı məsələlərin (belə məsələlər varsa) açıqlanmasına və mühasibat uçotunun daim fəaliyyətdə olan müəssisə konsepsiyasının istifadə edilməsinə görə məsuliyyət daşıyır.

Bankın idarə edilməsinə cavabdeh olan şəxslər Bankın maliyyə hesabatlarının hazırlanması prosesinə nəzarət üçün məsuliyyət daşıyır.

Maliyyə hesabatlarının auditi üzrə auditorun məsuliyyəti

Bizim məqsədimiz ümumiyyətlə maliyyə hesabatlarında fırıldaqçılıq və ya səhv nəticəsində əhəmiyyətli təhriflərin olmamasına kifayət qədər əminlik əldə etmək və rəyimiz daxil olan auditor hesabatını təqdim etməkdir. Kifayət qədər əminlik əminliyin yüksək dərəcəsini ifadə edir, lakin BAS-a uyğun olaraq aparılmış audit nəticəsində mövcud olan bütün təhriflərin üzə çıxarılmasına zəmanət vermir. Təhriflər fırıldaqçılıq və ya səhv nəticəsində əmələ gələ bilər və fərdi və ya məcmu halda götürməklə hazırkı maliyyə hesabatlarının əsasında istifadəçilərin qəbul edəcəyi iqtisadi qərarlara təsir göstərmələrini ehtimal etməyə əsas olacağı halda əhəmiyyətli hesab olunur.

BAS-a uyğun olaraq aparılmış auditin bir hissəsi olaraq biz audit zamanı peşəkar mühakimə və peşəkar spektisizm tətbiq edirik. Biz həmçinin:

- Maliyyə hesabatlarında fırıldaqçılıq və ya səhv nəticəsində əhəmiyyətli təhriflərin olması risklərini müəyyən edir və qiymətləndirir, həmin risklərə cavab olaraq audit prosedurlarını layihələşdirir və həyata keçirir, eləcə də rəyimiz üçün əsas yaratmaq məqsədilə kifayət və münasib olan audit sübutunu əldə edirik. Fırıldaqçılıq nəticəsində yaranmış əhəmiyyətli təhriflərin aşkar edilməməsi riski səhvlər nəticəsində yaranmış əhəmiyyətli təhriflərin aşkar edilməməsi riskindən yüksəkdir, çünki fırıldaqçılığa gizli sözləşmə, saxtakarlıq, bilərəkdən səhv buraxma, yanlış təqdimat və ya daxili nəzarət qaydalarına əməl olunmaması daxil ola bilər.
- Müəyyən şəraitdə münasib olan audit prosedurlarının işlənilib hazırlanması məqsədilə auditə aid olan daxili nəzarət elementləri haqqında anlayış əldə edir, lakin bu zaman Bankın daxili nəzarət sisteminin səmərəliliyi haqqında rəy bildirmək məqsədini güdmürük.
- Rəhbərlik tərəfindən istifadə edilmiş uçot prinsiplərinin münasibliyini, uçot təxminlərinin və əlaqəli açıqlamaların əsaslılığını qiymətləndiririk.
- Rəhbərlik tərəfindən mühasibat uçotunun daim fəaliyyətdə olan müəssisə konsepsiyasının tətbiqinin münasibliyi və əldə edilmiş audit sübutlarına əsaslanaraq Bankın daim fəaliyyətdə olan müəssisə kimi fəaliyyətinə davam etməsi ilə bağlı əhəmiyyətli şübhə doğuran hadisə və ya şəraitlərlə əlaqədar mühüm qeyri-müəyyənliyin olub-olmaması haqqında nəticə çıxarıyıq. Mühüm qeyri-müəyyənliyin mövcud olduğu qənaətinə gəldiyimiz halda, biz auditor hesabatımızda fərdi maliyyə hesabatlarındakı əlaqəli açıqlamalara diqqəti yönəltməliyik və ya, əgər bu cür açıqlamalar qeyri-münasib olarsa, rəyimizə düzəliş etməliyik. Lakin gələcək hadisə və ya şəraitlər Bank daim fəaliyyətdə olan müəssisə kimi fəaliyyətinə davam etməməsinə gətirib çıxara bilər.
- Məlumatların açıqlanması da daxil olmaqla maliyyə hesabatlarının ümumi təqdimatı, strukturu və məzmunu, eləcə də maliyyə hesabatlarının müvafiq əməliyyat və hadisələri düzgün təqdim edib-etmədiyini qiymətləndiririk.

Biz digər məsələlərlə yanaşı, auditin planlaşdırılmış əhatə dairəsi, vaxtı və əhəmiyyətli audit nəticələri, o cümlədən audit zamanı daxili nəzarətdə hər hansı əhəmiyyətli çatışmazlıqları tərəfimizdən müəyyən olunduğu halda Bankın idarə edilməsinə cavabdeh olan şəxslərin nəzərinə çatdırmalıyıq.

16 fevral 2022-ci il
Azərbaycan Respublikası, Bakı

Nexia EA

BANK MELLİ İRAN BAKI FİLİALI

MALİYYƏ VƏZİYYƏTİ HAQQINDA HESABAT

31 DEKABR 2021-Cİ İL TARİXİNƏ

(Azərbaycan manatı ilə)

	Qeydlər	31 dekabr 2021-ci il	31 dekabr 2020-ci il
AKTİVLƏR			
Pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri	6	55,286,290	55,386,433
Digər banklar və maliyyə institutlarından alınacaq vəsaitlər	7	-	2,295,473
Müştərilərə verilmiş kreditlər və avanslar	8	11,015,017	5,221,829
İnvestisiya qiymətli kağızları	9	17,939,726	22,430,444
Binalar və avadanlıqlar	10	3,233,698	3,334,527
Qeyri-maddi aktivlər	10	157,740	157,488
Digər aktivlər	11	378,510	4,873,292
CƏMİ AKTİVLƏR		88,010,981	93,699,486
ÖHDƏLİKLƏR			
Digər banklara ödəniləcək vəsaitlər	12	22,968,626	26,158,023
Müştəri hesabları	13	10,733,222	10,702,689
Təxirə salınmış gəlir vergisi öhdəliyi	22	556,682	318,559
Digər öhdəliklər	14	59,013	340,432
Subordinasiya borcu	15	17,338,500	18,801,000
CƏMİ ÖHDƏLİKLƏR		51,656,043	56,320,703
KAPİTAL			
Nizamnamə kapitalı	16	73,611,171	73,611,171
Yığılmış zərər		(37,256,233)	(36,232,388)
CƏMİ KAPİTAL		36,354,938	37,378,783
CƏMİ ÖHDƏLİKLƏR VƏ KAPİTAL		88,010,981	93,699,486

İdarə heyəti adından:

Najafimərganmaskan Asghar Khalil

Filial Müdiri

Mirheydərov Vüqar Mirfəzil oğlu

Baş Mühasib

16 fevral 2022-ci il
Azərbaycan Respublikası, Bakı

16 fevral 2022-ci il
Azərbaycan Respublikası, Bakı

9-44-cü səhifələrdə verilmiş qeydlər maliyyə hesabatlarının tərkib hissəsini təşkil edir.

BANK MELLİ İRAN BAKI FİLİALI**MƏNFƏƏT VƏ YA ZƏRƏR VƏ DİGƏR MƏCMU GƏLİRLƏR HAQQINDA HESABAT
31 DEKABR 2021-Cİ İL TARİXİNDƏ BİTƏN İL ÜZRƏ***(Azərbaycan manatı ilə)*

	Qeydlər	31 dekabr 2021-ci il tarixində bitən il üzrə	31 dekabr 2020-ci il tarixində bitən il üzrə
Faiz gəlirləri	17	3,342,214	2,758,402
Faiz xərcləri	17	(300,246)	(252,916)
Xalis faiz gəlirləri		3,041,968	2,505,486
Xarici valyuta ilə əməliyyatlar üzrə gəlir - zərər çıxılmaqla	18	372,148	549,780
Haqq və komissiya gəlirləri	19	184,061	147,840
Haqq və komissiya xərcləri	19	(30,017)	(75,898)
Dəyərsizləşmə zərərləri üzrə ehtiyat ayırmaları		(2,541,219)	(364,869)
Müştərilərə verilmiş kreditlər üzrə vaxtı keçmiş yığılmış faizin silinməsi		(136,725)	-
Digər gəlirlər	20	236,015	11,420
Digər xərclər		(39,074)	(11,400)
Əməliyyat gəliri		1,087,157	2,762,359
Əməliyyat xərcləri	21	(1,872,879)	(1,969,374)
Vergidən əvvəlki (zərər)/mənfəət		(785,722)	792,985
Mənfəət vergisi xərci	22	(238,123)	(9,145)
İL ÜZRƏ XALIS (ZƏRƏR) /MƏNFƏƏT		(1,023,845)	783,840
İl üzrə digər məcmu gəlirlər		-	448
<i>Digər məcmu gəlir komponentləri üzrə mənfəət vergisi gəliri</i>		-	448
İL ÜZRƏ CƏMİ MƏCMU (ZƏRƏR)/GƏLİR		(1,023,845)	784,288

İdarə heyəti adından:

Najafimərganməskan Asghar Khalil
Filiyal Müdiri16 fevral 2022-ci il
Azərbaycan Respublikası, BakıMirheydərov Vüqar Mirfəzil oğlu
Baş Mühasib16 fevral 2022-ci il
Azərbaycan Respublikası, Bakı

9-44-cü səhifələrdə verilmiş qeydlər maliyyə hesabatlarının tərkib hissəsini təşkil edir.

BANK MƏLLİ İRAN BAKI FİLİALI

KAPİTALDA DƏYİŞİKLİKLƏR HAQQINDA HESABAT

31 DEKABR 2021-Cİ İL TARİXİNDƏ BİTƏN İL ÜZRƏ

(Azərbaycan manatı ilə)

	Səhmdar kapital	Yenidənqiymətləndirmə üzrə ehtiyat	Yığılmış zərər	Cəmi kapital
01 yanvar 2020-ci il tarixinə qalıq	73,611,171	2,238	(37,018,914)	36,594,495
İl üzrə xalis gəlir	-	-	783,840	783,840
İl üzrə digər məcmu gəlirlər	-	448	-	448
Yenidən qiymətləndimə üzrə ehtiyata köçürmə	-	(2,686)	2,686	-
31 dekabr 2020-ci il tarixinə qalıq	73,611,171	-	(36,232,388)	37,378,783
İl üzrə xalis zərər	-	-	(1,023,845)	(1,023,845)
31 dekabr 2021-ci il tarixinə qalıq	73,611,171	-	(37,256,233)	36,354,938

İdarə heyəti adından:

Najafimərganmaskan Aşğar Xəlil
Fəilial Müdiri

Mirhəydarov Vüqar Mirfəzil oğlu
Baş Mühasib

16 fevral 2022-ci il
Azərbaycan Respublikası, Bakı

16 fevral 2022-ci il
Azərbaycan Respublikası, Bakı

9-44-cü səhifələrdə verilmiş qeydlər maliyyə hesabatlarının tərkib hissəsini təşkil edir.

BANK MELLİ İRAN BAKI FİLİALI

PUL VƏSAİTLƏRİNİN HƏRƏKƏTİ HAQQINDA HESABAT 31 DEKABR 2021-Cİ İL TARİXİNDƏ BİTƏN İL ÜZRƏ (Azərbaycan manatı ilə)

Qeyd	31 dekabr 2021-ci il tarixində bitən il üzrə	31 dekabr 2020-ci il tarixində bitən il üzrə
Əməliyyat fəaliyyəti üzrə pul axınları		
Mənfəət vergisindən əvvəlki (zərər)/mənfəət	(785,722)	792,985
Qeyri-nağd gəlir və xərclər üzrə düzəlişlər:		
Dəyərsizləşmə üzrə zərərlər üçün ehtiyat ayırmaları	2,541,219	364,869
Köhnəlmə və amortizasiya xərcləri	128,338	119,963
Xarici valyuta mövqeyinin yenidən qiymətləndirilməsi üzrə zərər/(gəlir)	82,834	(182,041)
Əməliyyat aktivləri və öhdəliklərində dəyişikliklərdən əvvəl əməliyyat fəaliyyətindən daxil olmuş pul axınları	1,966,669	1,095,776
Əməliyyat aktivlərində (artımlar)/azalmalar:		
Banklar və digər maliyyə institutlarından alınacaq vəsaitlər	2,318,660	1,415,948
Müştərilərə verilmiş kreditlər və avanslar	(5,860,029)	(1,523,942)
İnvestisiya qiymətli kağızları	4,490,717	385,092
Digər aktivlər	1,867,925	(102,762)
Əməliyyat öhdəliklərində artımlar/(azalmalar):		
Banklar və digər maliyyə institutlarına ödəniləcək vəsaitlər	(1,591,427)	(7,453,090)
Müştəri hesabları	549,233	(1,894,021)
Digər öhdəliklər	(283,042)	(648,251)
Subordinasiya borcu	-	-
Vergi tutulmalarından əvvəl daxil olan / (xaric olan) pul axınları:	3,458,706	(8,725,250)
Ödənilmiş mənfəət vergisi	-	(168)
Əməliyyat fəaliyyəti ilə bağlı daxil olan / (istifadə edilmiş) pul axınları	3,458,706	(8,725,418)
İnvestisiya fəaliyyəti üzrə pul axınları		
Bina və avadanlıqların əldə edilməsi	(4,549)	(31,998)
Qeyri-maddi aktivlərin əldə edilməsi	(23,212)	(86,445)
İnvestisiya fəaliyyətində istifadə edilmiş pul axınları	(27,761)	(118,443)
Maliyyə fəaliyyəti üzrə pul axınları		
Maliyyələşdirmə fəaliyyətində istifadə edilmiş pul axınları	-	-

BANK MELLİ İRAN BAKI FİLİALI

PUL VƏSAİTLƏRİNİN HƏRƏKƏTİ HAQQINDA HESABAT 31 DEKABR 2021-Cİ İL TARİXİNDƏ BİTƏN İL ÜZRƏ

(Azərbaycan manatı ilə)

Xarici valyuta məzənnələrindəki dəyişikliyin pul vəsaitləri və onların ekvivalentlərinə təsiri		(3,539,034)	4,359,571
Pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri üzrə yaradılmış ehtiyatın təsiri		7,946	(51,257)
Pul vəsaitləri və onların ekvivalentlərində xalis azalma		(100,143)	(4,535,547)
Pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri, hesabat ilinin əvvəlinə	6	55,386,433	59,921,980
Pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri, hesabat ilinin sonuna	6	55,286,290	55,386,433

İdarə heyəti adından:

Najafimarganmaskan Asghar Xafil
Filial Müdiri

16 fevral 2022-ci il
Azərbaycan Respublikası, Bakı

Mirheydərov Vüqar Mirfəzil oğlu
Baş Mühəsib

16 fevral 2022-ci il
Azərbaycan Respublikası, Bakı

9-44-cü səhifələrdə verilmiş qeydlər maliyyə hesabatlarının tərkib hissəsini təşkil edir.

BANK MELLİ İRAN BAKİ FİLİALI

MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR 31 DEKABR 2021-Cİ İL TARİXİNDƏ BİTƏN İL ÜZRƏ (Azərbaycan manatı ilə)

1. GİRİŞ

Hazırkı maliyyə hesabatları 31 dekabr 2021-ci il tarixində bitən il üçün Beynəlxalq Maliyyə Hesabatı Standartlarına uyğun olaraq 1993-cü ildə Azərbaycan Respublikasında qeydiyyatdan keçmiş Bank Melli İran Bakı Filialı (“Bank”) üçün tərtib edilmişdir. Bankın əsas işgüzar fəaliyyəti kommersiya və pərakəndə bank əməliyyatlarından ibarətdir.

Əsas fəaliyyət növləri. Bankın əsas fəaliyyəti fiziki və hüquqi şəxslərə bank xidmətlərinin göstərilməsindən ibarətdir. Bank Azərbaycan Respublikası Mərkəzi Bankı (“ARMB”) tərəfindən nəzarət altında və ona verilmiş 124 nömrəli ümumi bank lisenziyası əsasında fəaliyyət göstərir.

31 dekabr 2021-ci və 31 dekabr 2020-ci illər üzrə aşağıdakı səhmdarlar Bankın buraxılmış səhmlərinə sahib olmuşlar:

Səhmdarlar	Ölkə	31 dekabr 2021-ci il %	31 dekabr 2020-ci il %
“Bank Melli İran”	İran İslam Respublikası	100	100

Bankın hüquqi ünvanı və fəaliyyət göstərdiyi yer. Bankın hüquqi ünvanı aşağıdakı kimidir:

Nobel prospekti 23, AZ 1025,

Bakı, Azərbaycan Respublikası

Əməliyyat valyutası. Hazırkı maliyyə hesabatlarındakı məbləğlər Azərbaycan Manatı ilə (“AZN”) əks olunmuşdur. Azərbaycan Manatı Azərbaycan Respublikasının rəsmi valyutasıdır.

2. BANKIN ƏMƏLİYYAT MÜHİTİ

Bankın fəaliyyəti əsasən Azərbaycan Respublikasının ərazisində yerləşir. Beləliklə, Bank inkişafda olan bazar iqtisadiyyatının xüsusiyyətləri ilə səciyyələnən Azərbaycanın iqtisadi bazarlarında fəaliyyətlə bağlı risklərə məruz qalır. Hüquqi, vergi və normativ baza və rejimlərin inkişafı davam edir, lakin onların müddələrinin həm fərqli şərh olunması, həm də tez-tez dəyişdirilməsi müşahidə olunur. Bütün bunların və sair hüquqi və vergi maneələri nəticəsində Azərbaycanda fəaliyyət göstərən müəssisələr müxtəlif çətinliklərlə üzləşirlər.

Maliyyə hesabatlarında Azərbaycandakı biznes mühitinin Bankın fəaliyyətinə və maliyyə vəziyyətinə təsiri Bank rəhbərliyi tərəfindən qiymətləndirilir. Gələcəkdə biznes mühiti rəhbərliyin cari qiymətləndirməsindən fərqlənə bilər.

Beynəlxalq kredit reyting agentlikləri mütəmadi olaraq Azərbaycan Respublikasının kredit reytingini qiymətləndirirlər. 2021-ci ildə Fitch və S&P Azərbaycan Respublikasının reytingini “BB+” olaraq qiymətləndirmişdir. Moody’s Investors Service, ölkə üçün “Ba2” kredit reytingini təyin etmişdir.

Azərbaycan manatı 2021-ci il ərzində sabit qalmışdır. Lakin, gələcək dövrdə məzənnə üzrə qeyri-müəyyənlik və bank sisteminin davam edən həssaslığı görülən tədbirlərin real iqtisadiyyata ötürülməsinə mane olur.

Azərbaycan Respublikasının gələcək iqtisadi inkişafı əsasən hökumətin vergi, hüquq, tənzimləyici və siyasi islahatlarla birlikdə həyata keçirdiyi iqtisadi, maliyyə və pul tədbirlərinin səmərəliliyindən asılıdır. Rəhbərlik,

BANK MELLİ İRAN BAKI FİLİALI

MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR 31 DEKABR 2021-Cİ İL TARİXİNDƏ BİTƏN İL ÜZRƏ (Azərbaycan manatı ilə)

Bankın fəaliyyətinə təsir göstərəcək iqtisadi mühitdəki bütün islahatları və nəticədə onların, bankın maliyyə vəziyyətinə necə təsir göstərə biləcəyini proqnozlaşdırmaq iqtidarında deyil. Rəhbərlik hazırda müxtəlif neft qiymətləri üzrə həssaslıq təhlili həyata keçirir və biznesin davamlılığını təmin etmək üçün müvafiq tədbirlər planı hazırlayır.

3. ƏSAS UÇOT PRINSİPLƏRİNİN XÜLASƏSİ

Maliyyə hesabatlarının tərtib edilməsinin əsas prinsipləri. Hazırkı maliyyə hesabatları Beynəlxalq Maliyyə Hesabatı Standartlarına (“BMHS”) uyğun olaraq tarixi dəyər prinsipinə əsasən hazırlanmışdır. Qeyd olunan maliyyə hesabatlarının hazırlanmasında istifadə edilən əsas uçot prinsipləri aşağıda göstərilir. Həmin uçot prinsipləri başqa hallar nəzərdə tutulmadıqda, bütün dövrlərə müvafiq şəkildə tətbiq edilmişdir.

Fəaliyyətin fasiləsizliyi. Bu maliyyə hesabatları Bankın fasiləsizlik prinsipi əsasında fəaliyyət göstərməsini və yaxın gələcəkdə işini normal şərtlər altında davam etdirəcəyini nəzərdə tutur.

COVID 19 pandemiyasının təsiri. Bank, davamlı olaraq pandemiyanın və mikro və makroiqtisadi şərtlərdəki dəyişikliyin onun fəaliyyəti, maliyyə vəziyyəti və maliyyə nəticələri üzərindəki təsirini qiymətləndirir.

Maliyyə aktivləri və öhdəlikləri – qiymətləndirmə üsulları

Amortizasiya edilmiş dəyər və effektiv faiz dərəcəsi

Amortizasiya edilmiş dəyər maliyyə aktivləri və maliyyə öhdəliklərinin, əsas məbləğ üzrə ödənişlər çıxılmaqla, ilkin və ödəniş tarixinə olan məbləğlər arasındakı hər hansı dəyişiklik üzrə effektiv faiz dərəcəsi metoduna əsasən hesablanmış yığılmış amortizasiya əlavə edilməklə, yaxud çıxılmaqla, və maliyyə aktivləri üçün hər hansı itki üzrə ehtiyat nəzərə alınmaqla, ilkin tanınma zamanı qiymətləndirildiyi məbləğdir.

Effektiv faiz dərəcəsi, maliyyə aktivləri və maliyyə öhdəliklərinin gözlənilən fəaliyyət müddəti ərzində təxmin edilən gələcək pul ödənişləri və ya daxilolmalarını maliyyə aktivlərinin ümumi qalıq dəyərinə (yəni, dəyərsizləşmə üzrə hər hansı zərərdən əvvəlki amortizasiya edilmiş dəyəri), yaxud maliyyə öhdəliklərinin amortizasiya edilmiş dəyərinə dəqiq şəkildə diskontlaşdırılan dərəcədir. Hesablama gözlənilən kredit itkilərini nəzərdə tutmur və əməliyyat xərcləri, mükafatlar, yaxud endirimlər və kreditlərin qeydiyyat haqqı kimi, effektiv faiz dərəcəsi ilə bağlı alınmış və ödənilmiş haqları özünə daxil edir. Alınmış, yaxud yaranmış kredit üzrə dəyərsizləşmiş (“AYKD”) maliyyə aktivləri – ilkin tanınma zamanı kredit üzrə dəyərsizləşmiş olan aktivlər üçün Bank kredit üzrə düzəliş edilmiş effektiv faiz dərəcəsi hesablayır ki, bu da, maliyyə aktivlərinin ümumi qalıq dəyəri əvəzinə onların amortizasiya edilmiş dəyəri əsasında hesablanır və təxmin edilən gələcək pul axınlarında gözlənilən kredit itkilərinin təsirini özünə daxil edir.

Bank gələcək pul axınlarının təxminlərini yenidən nəzərdən keçirəndə müvafiq maliyyə aktivləri və ya maliyyə öhdəliklərinin qalıq dəyərinə ilkin effektiv faiz dərəcəsinə istifadə etməklə diskontlaşdırılmış yeni təxmini əks etdirmək üçün düzəliş edilir. Hər hansı dəyişiklik olarsa, mənfəət və ya zərərdə tanınır.

Faiz gəliri. Faiz gəliri, aşağıdakılar istisna edilməklə, effektiv faiz dərəcəsinin maliyyə aktivlərinin ümumi qalıq dəyərinə tətbiq edilməsi ilə hesablanır:

- “AYKD” maliyyə aktivləri, bu aktivlər üçün ilkin kredit üzrə düzəliş edilmiş effektiv faiz dərəcəsi maliyyə aktivinin amortizasiya edilmiş dəyərinə tətbiq edilir.
- “AYKD” olmayan, lakin sonradan kredit üzrə dəyərsizləşmiş maliyyə aktivləri, bu aktivlər üçün faiz gəliri effektiv faiz dərəcəsinin onların amortizasiya edilmiş dəyərinə (yəni, gözlənilən kredit itkisi üzrə ehtiyat ayırmalarından xalis) tətbiq edilməsi ilə hesablanır.

BANK MELLİ İRAN BAKI FİLİALI

MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR 31 DEKABR 2021-Cİ İL TARİXİNDƏ BİTƏN İL ÜZRƏ (Azərbaycan manatı ilə)

İlkin tanınma və qiymətləndirmə. Maliyyə aktivləri və maliyyə öhdəlikləri yalnız müəssisənin həmin alətlərin müqavilə müddəaları üzrə tərəfə çevrildiyi zaman onun mühasibat uçotu balansında tanınır. Maliyyə aktivlərinin adi qaydada alış və satışı ticarət tarixində, yəni Bankın həmin aktivlərin alış və ya satışını həyata keçirdiyi tarixdə tanınır.

İlkin tanınma zamanı, Bank maliyyə aktivini və ya maliyyə öhdəliyini, onların mənfəət və ya zərərdə əks edilən ədalətli dəyər də tanınmaması hallarında, maliyyə aktivini və ya maliyyə öhdəliyinin əldə edilməsi, yaxud buraxılışı ilə birbaşa əlaqəli artan əməliyyat xərcləri, məsələn, haqq və komissiyalar əlavə edilməklə, yaxud çıxılmaqla, ədalətli dəyər də qiymətləndirir. Mənfəət və ya zərərdə əks edilən ədalətli dəyər də tanınan maliyyə aktivləri və maliyyə öhdəliklərinin əməliyyat xərcləri mənfəət və ya zərərə xərc kimi silinir.

İlkin tanınmadan dərhal sonra, amortizasiya edilmiş dəyər də qiymətləndirilən maliyyə aktivləri və digər məcmu gəlirlərdə əks edilən ədalətli dəyər də (DMGƏD) qiymətləndirilən borc alətlərinə investisiyalar üzrə gözlənilən kredit itkisi (GKİ) ehtiyatı tanınır ki, bu da aktiv yenidən yaradılan zaman mühasibat zərərinin mənfəət və ya zərərdə tanınması ilə nəticələnir.

Maliyyə aktiv və öhdəliklərinin ədalətli dəyəri ilkin tanınma zamanı əməliyyat qiymətindən fərqləndiyi halda, müəssisə fərqi aşağıdakı kimi tanıyır:

- Ədalətli dəyər oxşar aktiv və ya öhdəlik üzrə fəal bazarda kotirovka edilən qiymətlə təsdiq edildiyi, yaxud yalnız müşahidə edilə bilən bazarların məlumatını istifadə edən qiymətləndirmə üsuluna əsaslandığı halda, fərq gəlir, yaxud zərər kimi tanınır.
- Bütün digər hallarda fərqi tanınması təxirə salınır və təxirə salınmış ilk günün gəlir, yaxud zərərinin tanınma müddəti fərdi şəkildə müəyyənləşdirilir. Bu, ya alətin ömrü boyunca amortizasiya edilir, ya alətin ədalətli dəyərini müşahidə edilə bilən bazar məlumatlarını istifadə etməklə müəyyənləşdirmək mümkün olana qədər təxirə salınır, yaxud da hesablaşma zamanı realizasiya edilir.

Maliyyə aktivləri

Təsnifat və qiymətləndirmə. Bank maliyyə aktivlərini aşağıdakı qiymətləndirmə kateqoriyaları üzrə təsnifləşdirir:

- Mənfəət və ya zərərdə əks edilən ədalətli dəyər ("MZƏD");
- Digər məcmu gəlirlərdə əks edilən ədalətli dəyər ("DMGƏD"); yaxud
- Amortizasiya edilmiş dəyər.

Borc alətləri həmin alətlərin emitenti perspektivindən maliyyə öhdəliyi anlayışına uyğun gələn alətlərdir, məsələn, kreditlər, dövlət və korporativ istiqrazlar və kompensasiya tələb etməyən faktoring sövdələşmələrində müştərilərdən alınmış ticarət debitor borcları.

Borc alətlərinin təsnifatı və sonrakı qiymətləndirilməsi aşağıdakılardan asılıdır:

- aktivin idarə edilməsi üzrə Bankın biznes modeli; və
- aktiv üzrə pul axınlarının xüsusiyyətləri.

Bu amilləri nəzərə alaraq, Bank borc alətlərini aşağıdakı üç qiymətləndirmə kateqoriyalarından biri üzrə təsnifləşdirir:

BANK MELLİ İRAN BAKI FİLİALI

MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR 31 DEKABR 2021-Cİ İL TARİXİNDƏ BİTƏN İL ÜZRƏ (Azərbaycan manatı ilə)

Amortizasiya edilmiş dəyər. Yalnız əsas məbləğin və faizin ödənilməsini (“YƏMFÖ”) nəzərdə tutan müqavilə üzrə pul axınlarının yığılması üçün saxlanılan və MZƏD kimi təyin edilməyən aktivlər amortizasiya edilmiş dəyərdə qiymətləndirilir.

Bu aktivlərin qalıq dəyərində hər hansı gözlənilən kredit itkisi ehtiyatı üzrə düzəliş edilir. Bu maliyyə aktivlərindən əldə edilən faiz gəlirləri effektiv faiz dərəcəsi üsulunu istifadə etməklə “Faiz gəlirləri” maddəsinə daxil edilir.

Digər məcmu gəlirlərdə əks edilən ədalətli dəyər (“DMGƏD”). Yalnız əsas məbləğin və faizin ödənilməsini (“YƏMFÖ”) nəzərdə tutan müqavilə üzrə pul axınlarının yığılması və bu aktivlərin satışı üçün saxlanılan və MZƏD kimi təyin edilməyən aktivlər DMGƏD – də qiymətləndirilir. Mənfəət və ya zərərdə tanınan dəyərsizləşmə üzrə gəlir və ya zərərlər, faiz gəliri və alətin amortizasiya edilmiş dəyəri üzrə xarici valyuta gəlir və zərərləri istisna edilməklə, qalıq dəyərlərindəki hərəkət DMG – də nəzərə alınır. Maliyyə aktivini silinən zaman, əvvəllər DMG – də tanınmış yığılmış gəlir və ya zərər kapitaldan mənfəət və ya zərəre təsnifləşdirilməklə, “Xalis investisiya gəliri” maddəsində tanınır. Bu maliyyə aktivlərindən əldə edilən faiz gəlirləri effektiv faiz dərəcəsi üsulunu istifadə etməklə “Faiz gəlirləri” maddəsinə daxil edilir.

Biznes modeli. Biznes modeli Bankın pul axınlarını yaratmaq məqsədilə aktivləri idarə etməsi üsullarını əks etdirir. Başqa sözlə, Bankın məqsədinə yalnız aktivlə bağlı müqavilə üzrə pul axınlarını toplamaq, yoxsa həm aktivlə bağlı müqavilə üzrə pul axınlarını, həm də bu aktivlərin satışından yaranan pul axınlarını toplamaq daxildir. Əgər bu məqsədlərin heç biri uyğun deyilsə (məsələn, maliyyə aktivləri ticarət məqsədləri üçün saxlanılır), onda maliyyə aktivləri digər biznes modelin bir hissəsi kimi təsnifləşdirilir və MZƏD – də qiymətləndirilir. Aktivlər qrupu üçün biznes modelin müəyyənləşdirilməsi zamanı Bankın nəzərə aldığı amillərə bu aktivlərlə bağlı pul axınlarının nə cür toplanması, bu aktivlərin səmərəliliyinin necə qiymətləndirilməsi və əsas idarəedicilərə bəyan edilməsi, risklərin necə qiymətləndirilməsi və idarə edilməsi və bunun əvəzində idarəedicilərin necə mükafatlandırılması üzrə keçmiş təcrübə daxildir.

YƏMFÖ. Biznes modelin müqavilə üzrə pul axınlarının yığılmaq üçün saxlanılması, yaxud yığılmaq və satış üçün saxlanılması olduğu halda, Bank maliyyə alətləri üzrə pul axınlarının yalnız əsas məbləğin və faizin ödənilməsini (“YƏMFÖ” testi) ifadə edib-etmədiyini qiymətləndirir. Bu qiymətləndirməni həyata keçirən zaman, Bank müqavilə üzrə pul axınlarının sırf əsas məbləğ və faizlərin ödəmələrindən ibarət olan əsas kreditləşmə sövdələşmələrinə uyğunluğunu, yəni faizlərin pulun vaxt dəyəri amili, kredit riski amili, digər əsas kreditləşmə riskləri və mənfəət koefitsientini nəzərdə tutmasını müəyyənləşdirir. Müqavilə şərtləri əsas kreditləşmə sövdələşməsinə uyğun gəlməyən risklərə və dəyişkənliyə məruz qalmanı əks etdirdiyi halda, müvafiq maliyyə aktivini mənfəət və ya zərərdə əks edilən ədalətli dəyərdə təsnifləşdirilir və qiymətləndirilir.

Dəyərsizləşmə. Bank amortizasiya edilmiş dəyərdə və DMGƏD – də tanınan borc alətləri ilə bağlı, kredit öhdəlikləri və maliyyə zəmanətlərindən yaranan risklərin təsiri nəzərə alınmaqla, qabaqcadan gözlənilmə əsasında gözlənilən kredit itkilərini (“GKİ”) qiymətləndirir. Bank bu cür itkilər üçün zərər ehtiyatını hər hesabat dövründə tanıyır. GKİ – nin qiymətləndirilməsi aşağıdakıları əks etdirir:

- Mümkün nəticələr qrupunun qiymətləndirilməsi ilə müəyyənləşdirilən orta ehtimallı məbləğ;
- Pulun vaxt dəyəri amili; və
- Hesabat dövründə keçmiş hadisələr, hazırkı şərait və gələcək iqtisadi şəraitin proqnozları haqqında həddən artıq xərc və cəhd sərf edilmədən əldə edilə bilən məntiqli köməkçi məlumat.

Kreditlərin şərtlərinə dəyişiklik edilməsi. Bank bəzi hallarda müştərilərə verilmiş kreditlər üzrə müqavilə ilə nəzərdə tutulmuş pul axınlarının şərtlərini yenidən nəzərdən keçirir, yəni şərtlərə dəyişiklik edir.

BANK MELLİ İRAN BAKİ FİLİALI

MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR 31 DEKABR 2021-Cİ İL TARİXİNDƏ BİTƏN İL ÜZRƏ (Azərbaycan manatı ilə)

Bu, baş verdiyi halda, Bank yeni şərtlərin orijinal şərtlərdən əsaslı şəkildə fərqlənib-fərqlənmədiyini qiymətləndirir. Bank bunu digər amillərlə yanaşı aşağıdakı amilləri nəzərə almaqla edir:

- Əgər borc alan maliyyə çətinliyi yaşayırsa, kredit şərtlərinə edilmiş dəyişiklik, sadəcə olaraq, müqavilə üzrə pul axınlarını borc alanın ödəmək imkanı olan məbləğlərə qədər ixtisar edirmi.
- Mənfəətdən səhm/kapital əsaslı ödənişlər kimi yeni əsaslı şərtlər təqdim edilərək kredit riskinə əhəmiyyətli təsir göstərmişdir.
- Borc alanın maliyyə çətinliyi yaşamadığı hallarda kredit müddətinin əhəmiyyətli şəkildə uzadılması.
- Faiz dərəcəsində əhəmiyyətli dəyişiklik.
- Kreditin təqdim edildiyi valyutanın dəyişdirilməsi.
- Kreditlə bağlı risklərə əhəmiyyətli şəkildə təsir edə biləcək əlavələr, məsələn girov və digər təminatın əlavə edilməsi.

Əgər şərtlər əsaslı şəkildə fərqlidirsə, Bank orijinal maliyyə aktivini silərək ədalətli dəyərdə “yeni” aktiv tanıyır və bu aktiv üçün yeni effektiv faiz dərəcəsi hesablayır. Kredit şərtlərinə yenidən baxılması tarixi dəyərsizləşmə hesablanması və kredit riskində əhəmiyyətli artımın yaranıb-yaranmadığının müəyyənləşdirilməsi məqsədləri üçün ilkin tanınma tarixi kimi nəzərə alınır. Bununla belə, Bank həmçinin yeni tanınmış maliyyə aktivinin tanınma tarixində kredit üzrə dəyərsizləşmiş olub-olmadığını qiymətləndirir ki, bu, xüsusi olaraq, kredit şərtlərinə yenidən baxılması borc alanın əvvəlki şərtlər daxilində razılaşdırılmış ödənişləri etmək imkanı olmaması üzündən baş verdiyi şəraitdə həyata keçirilir. Qalıq dəyərləri arasındakı fərq həmçinin mənfəət və ya zərərdə silinmədən gəlir və ya zərər kimi tanınır.

Əgər şərtlər əsaslı şəkildə fərqlənmirsə, kredit şərtlərinə yenidən baxılması və ya dəyişiklik edilməsi silinmə ilə nəticələnmir, Bank maliyyə aktivini ilə bağlı yenidən baxılmış pul axınları əsasında ümumi qalıq məbləği hesablayır və mənfəət və ya zərərdə kredit şərtlərinin dəyişdirilməsi üzrə gəlir və ya zərər tanıyır. Yeni ümumi qalıq məbləği dəyişdirilmiş pul axınlarının orijinal effektiv faiz dərəcəsi (yaxud alınmış və ya yaranmış kredit üzrə dəyərsizləşmiş maliyyə aktivləri üçün kredit üzrə düzəliş edilmiş effektiv faiz dərəcəsi) ilə diskontlaşdırılması ilə yenidən hesablanır .

Kreditlərin şərtlərinə yenidən baxılmasından fərqli silinmə. Maliyyə aktivləri, həmin aktivlərlə bağlı müqavilə üzrə pul axınlarını əldə etmək hüququ sona çatdığı zaman, yaxud həmin hüquqlar transfer edildikdə və bu zaman, (i) Bankın ya əsaslı şəkildə mülkiyyət hüququnun bütün risk və mükafatlarını transfer etdiyi halda, yaxud Bankın mülkiyyət hüququ ilə bağlı risk və mükafatları nə transfer etdiyi, nə də saxladığı və həmçinin Bankın nəzarət funksiyasını da saxlamadığı halda balansdan silinir.

Maliyyə öhdəlikləri

Təsnifat və qiymətləndirmə. Aşağıdakılar istisna edilməklə, həm cari, həm də əvvəlki dövrdə maliyyə öhdəlikləri amortizasiya edilmiş dəyərdə təsnifləşdirilir və qiymətləndirilir:

- Mənfəət və ya zərərdə əks edilmiş ədalətli dəyərdə tanınan maliyyə öhdəlikləri: bu təsnifat derivativlərə, ticarət üçün saxlanılan maliyyə öhdəliklərinə (məsələn, qısa ticarət pozisiyaları) və ilkin tanınma zamanı bunun kimi təyin edilmiş digər maliyyə öhdəliklərinə tətbiq edilir. Mənfəət və ya zərərdə əks edilmiş ədalətli dəyərdə tanınmaq üçün təyin edilmiş maliyyə öhdəlikləri üzrə gəlir və ya zərərlər qismən digər məcmu gəlirlərdə (bazar riskini yaradan bazar şəraitindəki dəyişikliklə əlaqəli olmayan maliyyə öhdəliyinin kredit riski ilə bağlı öhdəliyin ədalətli dəyərinəki dəyişikliyin məbləği), qismən də mənfəət və ya zərərdə (öhdəliyin ədalətli dəyərinəki dəyişikliyin qalan məbləği) təqdim edilir. Bu cür təqdimat uçot uyğunsuzluğuna səbəb olacağı halda, öhdəliklə bağlı

BANK MELLİ İRAN BAKI FİLİALI

MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR 31 DEKABR 2021-Cİ İL TARİXİNDƏ BİTƏN İL ÜZRƏ (Azərbaycan manatı ilə)

- kredit riskindəki dəyişikliklər üzrə gəlir və zərər də mənfəət və ya zərərdə təqdim edilir;
- Silinmək üçün nəzərdə tutulmayan maliyyə aktivlərinin transfer edilməsindən yaranan maliyyə öhdəlikləri, burada maliyyə öhdəliyi transfer üzrə əldə edilmiş kompensasiya üçün tanınır. Sonrakı dövrlərdə Bank maliyyə öhdəliyi ilə bağlı çəkilmiş hər hansı xərci tanıyır; və
 - Maliyyə zəmanəti müqavilələri və kredit öhdəlikləri.

Silinmə. Maliyyə öhdəlikləri sona çatdığı zaman (yəni, müqavilədə göstərilmiş öhdəlik ləğv edildiyi, yaxud vaxtı bitdiyi halda) balansdan silinir.

Pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri. Pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri asanlıqla müəyyən nağd pul məbləğinə çevrilə bilən və dəyəri cüzi dəyişikliklərə məruz qalan maddələrdir. Overnayt depozitlər istisna olmaqla, bütün qısamüddətli banklararası yerləşdirmələr digər banklardan alınacaq vəsaitlərə daxil edilir. Məhdudlaşdırılmış məbləğlər pul vəsaitləri və onların ekvivalentlərindən çıxarılır. Pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri amortizasiya olunmuş maya dəyərində əks etdirilir.

ARMB-də yerləşdirilmiş məcburi ehtiyatlar. ARMB-də yerləşdirilmiş məcburi ehtiyatlar maya dəyərində qeydə alınmaqla, Bankın gündəlik əməliyyatlarını maliyyələşdirmək üçün nəzərdə tutulmayan məcburi ehtiyat depozitlərini əks etdirir.

Digər banklardan alınacaq vəsaitlər. Digər banklardan alınacaq vəsaitlər təsbit edilmiş və ya müəyyən edilə bilən tarixlərdə qaytarılmaq şərtilə Bank tərəfindən müxbir banklara avans şəklində pul vəsaiti və onun ekvivalentləri verildiyi zaman uçota alınır. Bu zaman, Bankın derivativ maliyyə alətləri ilə əlaqəsi olmayan və sərbəst surətdə alınıb satıla bilməyən debitor borcları üzrə alqı-satqı əməliyyatı aparmaq niyyəti olmur. Digər banklardan alınacaq vəsaitlər amortizasiya olunmuş maya dəyərində qiymətləndirilir.

Müştərilərə verilmiş kreditlər və avanslar. Müştərilərə verilmiş kreditlər və avanslar təsbit edilmiş və ya müəyyən edilə bilən tarixlərdə qaytarılmaq şərtilə sərbəst surətdə alınıb satıla bilməyən qeyri-derivativ maliyyə alətləri ilə əlaqəsi olmayan debitor borclarının əldə edilməsi və ya yaradılması məqsədilə, Bank tərəfindən müştərilərə avans şəklində nağd pul verildiyi zaman uçota alınır. Bu zaman Bankın həmin debitor borcları üzrə alqı-satqı əməliyyatı aparmaq niyyəti olmur. Müştərilərə verilmiş kreditlər və avanslar amortizasiya olunmuş maya dəyərində qiymətləndirilir.

Kreditlərlə bağlı digər öhdəliklər. Bank akkreditivlər və maliyyə zəmanətləri daxil olmaqla, kreditlərlə bağlı öhdəlikləri öz üzərinə götürür. Maliyyə zəmanətləri müştərinin üçüncü şəxslər qarşısında öz öhdəliklərini yerinə yetirə bilmədiyi və kreditlər kimi eyni kredit riskinə məruz qaldığı halda, ödənişlərin aparılması üzrə dəyişilməz öhdəlikləri əks etdirir. Kreditlərin verilməsi üzrə maliyyə zəmanətləri və öhdəlikləri əvvəlcə qaydaya görə əldə edilmiş komissiya gəlirləri ilə təsdiqlənən ədalətli dəyərlə qeydə alınır. Həmin məbləğ öhdəliyin qüvvədə olduğu müddət ərzində düz xətt metodu ilə amortizasiya edilir. Bu metod Bankın xüsusi kredit müqaviləsi imzalayacağı və onu qısa müddətdə satmayacağı ehtimal edildikdə tətbiq edilmir; bu cür kreditlərin verilməsi öhdəlikləri üzrə komissiya gəlirləri təxirə salınmaqla, kreditin ilkin uçotu zamanı onun balans dəyərində daxil edilir. Hər bir hesabat dövrünün sonunda öhdəliklər (i) ilkin uçot zamanı amortizasiya olunmamış məbləğin qalığı və (ii) hər bir hesabat dövrünün sonunda öhdəliyin yerinə yetirilməsi üçün tələb olunan xərclər üzrə ən yaxşı təxminlərdən daha yüksək olanı ilə ölçülür.

Binalar və avadanlıqlar. Binalar, yığılmış amortizasiyanı və lazım olduqda dəyərsizləşmə üzrə ehtiyatı çıxmaqla, ilkin dəyərdə və ya aşağıda göstəriləndiyi kimi yenidən qiymətləndirilmiş dəyərdə qeydə alınır.

Binalar və avadanlıqların bütün digər növləri yığılmış amortizasiyanı və dəyərsizləşmə üzrə zərəri çıxmaqla (əgər varsa), ilkin dəyərdə qeydə alınır.

BANK MELLİ İRAN BAKI FİLİALI

MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR 31 DEKABR 2021-Cİ İL TARİXİNDƏ BİTƏN İL ÜZRƏ (Azərbaycan manatı ilə)

Kiçik həcmli təmir və istismar xərcləri çəkildiyi zaman xərcə silinir. Binalar və avadanlıqların əsas komponentlərinin əvəz edilməsi xərcləri kapitallaşdırılır və əvəz edilmiş hissələr balansdan silinir.

Binalar və avadanlıqlar dəyərsizləşdikdə, onlar binalar və avadanlıqların istifadəsi nəticəsində əldə edilən dəyər ilə satış xərcləri çıxılmaqla ədalətli dəyərdən daha yüksək olan dəyərə silinir. Aktivin balans dəyərindəki azalma dəyərsizləşmə məbləğinin kapitalda göstərilən əvvəlki ilin yenidən qiymətləndirmə ehtiyatından artıq olan həcmdə mənfəət və zərəre aid edilir. Aktivin istifadəsi nəticəsində əldə edilən dəyərin və ya satış xərcləri çıxılmaqla, onun ədalətli dəyərinin müəyyən edilməsi üçün istifadə edilən təxminlərdə dəyişiklik baş verdiyi təqdirdə əvvəlki dövrlərdə hər hansı aktiv üçün qeydə alınmış dəyərsizləşmə üzrə zərərlər bərpa edilir.

Satışdan yaranan gəlir və zərəre, gəlirin məbləği ilə balans dəyəri arasındakı fərq kimi müəyyən edilir və il üzrə mənfəət və zərərdə əks etdirilir.

Amortizasiya. Əsas vəsaitlər üzrə amortizasiya düz xətt metoduna əsasən, yəni əsas vəsaitlərin aşağıda göstərilən təxmini faydalı xidmət müddəti ərzində aşağıdakı illik amortizasiya dərəcələrini tətbiq etməklə aktivlərin ilkin dəyərini qalıq dəyərində azaltmaqla hesablanır:

Binalar	2%
Kompüter və rabitə avadanlıqları	20%
Mebel, qurğular və sair	20%
Nəqliyyat vasitələri	15%
Digər aktivlər	20%

Aktivin artıq köhnəldiyi və istismar müddəti başa çatdığı halda, satış üzrə təxmin edilən xərclər çıxılmaqla, Bankın həmin aktivin satışı nəticəsində əldə edəcəyi təxmin edilən məbləğ aktivin qalıq dəyəridir. Bank aktivini onun fiziki istismar müddətinin sonuna qədər istifadə edəcəyini gözlədikdə, aktivin qalıq dəyəri sifirə bərabər olur. Aktivlərin qalıq dəyərləri və faydalı xidmət müddətləri lazım olduqda hər bir hesabat dövrünün sonunda nəzərdən keçirilir və dəqiqləşdirilir.

Qeyri-maddi aktivlər. Bankın qeyri-maddi aktivləri müəyyən faydalı xidmət müddətinə malik olmaqla əsasən kapitallaşdırılmış proqram təminatından ibarətdir.

Əldə edilmiş proqram təminatı lisenziyaları həmin proqram təminatının alınması və tətbiq edilməsi üçün çəkilmiş xərclərin əsasında kapitallaşdırılır. Bank tərəfindən nəzarət olunan identifikasiya edilə bilən unikal proqram təminatı ilə birbaşa əlaqəli olan tərtibat xərcləri, çəkilmiş xərclərdən artıq olan əlavə iqtisadi səmərə gətirəcəyi halda qeyri-maddi aktivlər kimi tanınır. Kapitallaşdırılmış xərclərə proqram təminatını tərtib edən işçilərə sərf olunan xərclər və ümumi təsərrüfat xərclərinin müvafiq hissəsi daxildir. Proqram təminatı ilə əlaqədar bütün digər xərclər (məs, texniki dəstək xərcləri) çəkildiyi zaman xərcə silinir. Kapitallaşdırılmış proqram təminatı təxmin edilən faydalı xidmət müddəti (10 il) ərzində düz xətt metoduna əsasən amortizasiya olunur.

Digər banklara ödəniləcək vəsaitlər. Digər banklara ödəniləcək vəsaitlər, müxtəbir banklar tərəfindən Banka nağd pul və ya digər aktivlər verildiyi andan qeydə alınır. Qeyri-derivativ maliyyə öhdəlikləri amortizasiya olunmuş maya dəyərində qeydə alınır.

Bank verdiyi borcları geri aldıqda, həmin borc öhdəlikləri maliyyə vəziyyəti haqqında hesabatdan silinir və öhdəliyin balans dəyəri ilə ödənilmiş məbləğ arasındakı fərq borcun ödənilməsi üzrə yaranan gəlir və ya xərclərə daxil edilir.

BANK MELLİ İRAN BAKI FİLİALI

MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR 31 DEKABR 2021-Cİ İL TARİXİNDƏ BİTƏN İL ÜZRƏ (Azərbaycan manatı ilə)

Müştəri hesabları. Müştəri hesabları fiziki şəxslər, dövlət müəssisələri və ya hüquqi şəxslər qarşısındakı qeyri-derivativ maliyyə öhdəliklərini əks etdirir və amortizasiya olunmuş dəyərdə qeydə alınır.

Müddətli borc öhdəlikləri. Müddətli borc öhdəliklərinə rezident və qeyri-rezident bankların və maliyyə institutları tərəfindən sabit ödəmə müddəti və sabit və ya dəyişkən faiz dərəcələri ilə verilmiş kreditlər və depozitlər daxildir. Müddətli borc öhdəlikləri amortizasiya olunmuş maya dəyərində qeydə alınır.

Subordinasiya borcu. Subordinasiya borcu, Bank Melli İran Baş ofisinə ödəniləcək törəmə olmayan uzunmüddətli öhdəlikdir və amortizasiya olunmuş dəyərdə göstərilir. Borc, o halda subordinasiya borcu hesab edilir ki, iflas halında həmin borc bütün digər kreditorların ödənişindən sonra ödəniləcəkdir. Subordinasiya borcu Bankın 2-ci dərəcəli kapitalının elementidir.

Mənfəət vergisi. Mənfəət vergisi hazırkı maliyyə hesabatlarında Azərbaycan Respublikasının qüvvədə olan və ya hesabat dövrünün sonunda qüvvəyə minmiş qanunvericiliyinə uyğun olaraq göstərilmişdir. Mənfəət vergisi xərci cari və təxirə salınmış mənfəət vergisindən ibarətdir və bu və ya digər dövrdə vergi təsiri bilavasitə digər məcmu gəlirlərdə və ya kapitalda qeydə alınan əməliyyatlar istisna olmaqla, mənfəət və zərərdə qeydə alınır.

Cari mənfəət vergisi, cari və əvvəlki dövrlər üzrə vergiyə cəlb edilən mənfəət və ya zərər ilə əlaqədar vergi orqanlarına ödəniləcək və ya onlardan geri alınacaq məbləği təşkil edir. Vergiyə cəlb edilən mənfəət və ya zərər maliyyə hesabatlarının müvafiq vergi bəyannamələrinin təqdim olunmasından əvvəl təsdiqləndiyi halda təxmini göstəricilərə əsasən hesablanır. Mənfəət vergisindən başqa digər vergilər inzibati və digər əməliyyat xərcləri kimi qeydə alınır.

Təxirə salınmış mənfəət vergisi öhdəlik metodundan istifadə etməklə, aktiv və öhdəliklərin vergi bazası və maliyyə hesabatlarının hazırlanması məqsədləri üçün onların balans dəyəri arasında yaranan keçmiş illərin vergi zərəri və müvəqqəti fərqlər üçün hesablanır. İlkən uçot zamanı istisna hal olaraq, əgər əməliyyat maliyyə mənfəəti və vergiyə cəlb edilən mənfəətə təsir göstərmirsə, aktiv və öhdəliyin ilkən qeydə alınması nəticəsində yaranan müvəqqəti fərqlər üzrə təxirə salınmış vergi hesablanmır (biznes birləşməsi halları istisna olmaqla). Təxirə salınmış vergi qalıqları, qüvvədə olan və ya hesabat dövrünün sonunda qüvvəyə minmiş vergi dərəcələrinə əsasən müvəqqəti fərqlərin qaytarılacağı və ya keçmiş illərdən yığılmış vergi zərərlərinin istifadə ediləcəyi dövrdə tətbiq edilməli vergi dərəcələrindən istifadə etməklə hesablanır. Gəlirdən çıxılan müvəqqəti fərqlər üzrə təxirə salınmış vergi aktivləri və keçmiş illərin vergi zərəri o zaman hesablanır ki, bu çıxılmaların realizasiya oluna bilməsi üçün gələcəkdə kifayət qədər vergiyə cəlb ediləcək mənfəətin mövcudluğu ehtimal edilsin.

Gəlir və xərclərin uçotu. Bütün borc alətləri üzrə faiz gəlirləri və xərcləri effektiv faiz metodundan istifadə etməklə hesablama metodu ilə qeydə alınır. Bu metoda əsasən, faiz gəlirləri və xərclərinə müqavilə tərəfləri arasında ödənilmiş və ya alınmış və effektiv faiz dərəcəsinin tərkib hissəsi olan bütün komissiya və haqlar, əməliyyat xərcləri, eləcə də bütün digər mükafat və ya güzəştlər daxildir.

Effektiv faiz dərəcəsinə aid olan komissiya haqlarına maliyyə aktivinin yaradılması və ya alınması, yaxud maliyyə öhdəliyinin (məsələn, ödəmə qabiliyyətinin qiymətləndirilməsi, zamanətlərin və ya girovun dəyərləndirilməsi və qeydə alınması, maliyyə alətinin təqdim edilməsi şərtlərinin razılaşdırılması və sövdələşmə sənədlərinin hazırlanması haqları) buraxılması ilə əlaqədar əldə edilmiş və ya ödənilmiş komissiya haqları daxildir.

Bazar faiz dərəcələri ilə kreditlərin verilməsi üzrə öhdəlik üçün Bank tərəfindən əldə edilmiş komissiya haqları, Bankın xüsusi kredit müqaviləsini imzalayacağı ehtimal edildikdə və kreditin verilməsindən sonra qısa müddət ərzində onun realizasiyasını planlaşdırmadıqda effektiv faiz dərəcəsinin tərkib hissəsi hesab edilir. Bank,

BANK MELLİ İRAN BAKI FİLİALI

MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR 31 DEKABR 2021-Cİ İL TARİXİNDƏ BİTƏN İL ÜZRƏ (Azərbaycan manatı ilə)

kreditlərin verilməsi üzrə öhdəlikləri mənfəət və zərər vasitəsilə ədalətli dəyərlə qeydə alınan maliyyə öhdəlikləri kimi təsnifləşdirmir.

Kreditlərin və digər borc alətlərinin vaxtında qaytarılması ilə bağlı şübhə yarandıqda, onlar dəyərsizləşmə məbləğinin müəyyən edilməsi məqsədilə gələcək pul vəsaitləri hərəkətinin diskontlaşdırılması üçün istifadə edilən effektiv faiz dərəcəsi əsasında faiz gəlirlərini əks etdirməklə bərpa dəyərində qədər azaldılır.

Bütün digər komissiya gəlirləri, digər gəlirlər və digər xərclər adətən göstərilməli olan ümumi xidmətlərdə faktiki göstərilmiş xidmətlərin payı kimi müəyyən edilmiş konkret əqdin tamamlanma dərəcəsi ilə əsaslı olaraq hesablama metodu ilə qeydə alınır.

Xarici valyutanın yenidən qiymətləndirilməsi. Bankın funksional valyutası onun fəaliyyət göstərdiyi əsas iqtisadi mühitin valyutası hesab edilir. Bankın bütün müəssisələrinin funksional valyutası və Bankın hesabat valyutası Azərbaycan Respublikasının milli valyutası olan Azərbaycan Manatıdır ("AZN").

Monetar aktiv və öhdəliklər, ARMB-nin müvafiq hesabat tarixinə qüvvədə olan rəsmi valyuta məzənnəsinə əsasən hər bir müəssisənin funksional valyutasına çevrilir. Xarici valyuta ilə əməliyyatların həyata keçirilməsi və ilin sonuna ARMB-nin rəsmi valyuta məzənnəsi ilə xarici valyutada ifadə olunan monetar aktiv və öhdəliklərin hər bir müəssisənin funksional valyutasına çevrilməsi nəticəsində yaranan müsbət və mənfi məzənnə fərqləri mənfəət və zərəre aid edilir. İlin sonuna qüvvədə olan valyuta məzənnəsi ilə yerli valyutaya çevrilmə qeyri-monetar maddələrə, o cümlədən pay alətlərinə tətbiq edilmir. Məzənnə dəyişikliklərinin pay qiymətli kağızlarının ədalətli dəyərində təsiri ədalətli dəyər üzrə yenidən qiymətləndirmə nəticəsində gəlir və ya xərclərin bir hissəsi kimi əks etdirilir.

31 dekabr 2021-ci və 31 dekabr 2020-ci il tarixinə qüvvədə olan valyuta məzənnələri:

	31 dekabr 2021-ci il	31 dekabr 2020-ci il
1 ABŞ Dollar/1 AZN	1.7000	1.7000
1 Avro/1 AZN	1.9265	2.0890

İşçilərə sərf olunan xərclər və müvafiq ayırmalar. Əmək haqları, məvaciblər, Azərbaycan Respublikası Dövlət Sosial Müdafiə Fonduna ödənişlər, məzuniyyət və bülətenlər üzrə illik ödənişlər, mükafatlar Bankın işçiləri tərəfindən müvafiq xidmətlər göstərildikdə hesablanır.

4. UÇOT SİYASƏTİNİN TƏTBİQİ ZAMANI ƏHƏMİYYƏTLİ EHTİMALLAR VƏ MÜLAHİZƏLƏR

Bank, növbəti maliyyə ili ərzində hesabatlarda əks etdirilən məbləğlərə və aktiv və öhdəliklərin balans dəyərində təsir göstərən ehtimallar və mülahizələr irəli sürür. Həmin ehtimallar və mülahizələr müntəzəm olaraq rəhbərliyin təcrübəsinə və digər amillərə, həmçinin rəhbərliyin fikrincə mövcud şəraitə uyğun olaraq əsaslandırılmış gələcək hadisələr üzrə təxminlərə əsasən təhlil edilir. Uçot siyasətinin tətbiqi zamanı rəhbərlik həmçinin peşəkar mülahizələr və ehtimallar irəli sürür. Maliyyə hesabatlarında əks etdirilən məbləğlərə daha çox təsir göstərən peşəkar mülahizələr və növbəti maliyyə ili ərzində aktiv və öhdəliklərin balans dəyərində əhəmiyyətli düzəlişlərin edilməsinə səbəb olan ehtimallara aşağıdakılar daxildir:

Gözlənilən kredit itkisi üzrə ehtiyatın qiymətləndirilməsi. Amortizasiya edilmiş dəyərdə və DMGƏD – də tanınan maliyyə aktivləri üçün gözlənilən kredit itkisi üzrə ehtiyatın qiymətləndirilməsi gələcək iqtisadi şərait və iqtisadi davranış (məsələn, müştərilərin defolta uğraması və nəticələndiyi zərərlərə dair ehtimallar) haqqında

BANK MELLİ İRAN BAKI FİLİALI

MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR 31 DEKABR 2021-Cİ İL TARİXİNDƏ BİTƏN İL ÜZRƏ (Azərbaycan manatı ilə)

mürəkkəb model və əhəmiyyətli ehtimalların istifadəsini tələb edən sahədir.

GKİ – nin qiymətləndirilməsində mühasibat uçotu tələblərinin tətbiq edilməsi üçün bəzi əhəmiyyətli mülahizələr də tələb edilir, bunlara aşağıdakılar daxildir:

- Kredit riskindəki əhəmiyyətli artım üçün kriteriyanın müəyyənləşdirilməsi;
- GKİ – nin qiymətləndirilməsi üçün müvafiq model və ehtimalların seçilməsi;
- Hər bir növ məhsul/bazar və bununla bağlı GKİ üçün qabaqcadan gözlənilən ssenarilərin və müvafiq ehtiyatların yaradılması; və
- GKİ – nin qiymətləndirilməsi məqsədilə oxşar maliyyə aktivləri qruplarının yaradılması.

Əlaqəli tərəflərlə əməliyyatların ilkin uçotu. Bank öz fəaliyyəti gedişində əlaqəli tərəflərlə əməliyyatlar aparır. 9 sayılı MHBS-ə uyğun olaraq maliyyə alətləri ilkin olaraq ədalətli dəyərdə uçota alınmalıdır. Lakin, həmin əməliyyatların bazar və ya qeyri-bazar faiz dərəcələrində həyata keçirilməsini müəyyən etmək məqsədilə bu cür əməliyyatlar üçün aktiv bazar mövcud olmadıqda peşəkar mülahizələrdən istifadə etmək lazım gəlir. Mülahizələrin irəli sürülməsinin əsasını əlaqəli olmayan tərəflərlə analoji əməliyyatların qiymətinin müəyyən edilməsi və effektiv faiz dərəcəsinin təhlili təşkil edir. Əlaqəli tərəflərlə əməliyyatların şərtləri haqqında məlumat 27 sayılı Qeyddə açıqlanır.

Vergi qanunvericiliyi. Azərbaycanın vergi, valyuta və gömrük qanunvericiliyi müxtəlif şərtlərə məruz qalır.

5. DƏRC OLUNMUŞ, LAKİN HAZIRDA QƏBUL OLUNMAMIŞ STANDARTLAR VƏ ŞƏRHLƏR

31 dekabr 2021-ci il tarixində bitən il üçün müəyyən yeni standartlar, standartlara və şərtlərə düzəlişlər hələ də qüvvədə deyil, Bank erkən qəbul etməyi düşünmür. Buna görə, maliyyə hesabatlarının hazırlanmasında tətbiq edilməmişdir.

MHBS 17 “Sığorta müqavilələri” (18 may 2017-ci ildə dərc olunub və 1 yanvar 2023-cü il və ya bu tarixdən sonra başlanan illik dövrlər üçün qüvvəyə minir). MHBS 17 banklara sığorta müqavilələrinin uçotu üzrə mövcud praktikanı tətbiq etməyə icazə verən MHBS 4-ü əvəz edir. MHBS 4-ə əsasən investorlar analoji sığorta şirkətlərində maliyyə nəticələrini müqayisə etmək və üzləşdirməkdə çətinlik çəkirdilər. MHBS 17 sığortaçının təkrar sığorta müqavilələri daxil olmaqla, bütün növ sığorta müqavilələrinin uçotu standartının prinsiplərinə əsaslanan yeganə standartdır. Bu standartın tələbinə görə sığorta müqavilələri qrupları (i) müqavilələrin yerinə yetirilməsi üçün nağd pul axınları üzrə mövcud olan bütün məlumatları müşahidə edilə bilən bazar məlumatlarına uyğun olaraq nəzərə alan riskə görə düzəldilmiş gələcək nağd pul axınlarının diskont dəyəri ilə (müqavilələrin yerinə yetirilməsi üzrə nağd pul axınları); (ii) müqavilələr qrupu üzrə bölüşdürülməmiş mənfəəti (müqavilələr üzrə servis marjası) toplamaqla (dəyər öhdəlik olduqda) və ya çıxmaqla (dəyər aktiv olduqda) tanınmalı və qiymətləndirilməlidir. Sığortaçılar sığorta müqavilələri qrupundan yaranan gəliri sığorta proqramını təqdim etdiyi dövr ərzində, eləcə də riskdən azad olunduğu halda əks etdirəcəklər. Müqavilələr qrupu üzrə zərər mövcuddursa və ya mövcud olarsa müəssisə dərhal zərəri əks etdirəcək.

Rəhbərlik yeni standartların həyata keçirilməsi, maliyyə hesabatlarına təsir göstərməsi və bank tərəfindən qəbulu müddətini də nəzərə alır.

Yuxarıda başqa cür nəzərdə tutulmadığı hallarda, yeni standartlar və şərtlərin bank maliyyə hesabatlarına əhəmiyyətli dərəcədə təsiri gözlənilmir.

BANK MELLİ İRAN BAKİ FİLİALI**MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR**
31 DEKABR 2021-Cİ İL TARİXİNDƏ BİTƏN İL ÜZRƏ
*(Azərbaycan manatı ilə)***6. PUL VƏSAİTLƏRİ VƏ ONLARIN EKVİVALENTLƏRİ**

	31 dekabr 2021-ci il	31 dekabr 2020-ci il
Nağd pul	4,116,921	2,696,383
ARMB-dəki qalıqlar	47,186,251	47,935,116
Digər banklardakı müxbir hesablar və overnayt depozitlər:		
- Azərbaycan Respublikasında	3,078	3,227
- Digər ölkələrdə	4,023,351	4,802,964
Çıxılın: dəyərsizləşmə üzrə ehtiyat	(43,311)	(51,257)
Cəmi pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri	55,286,290	55,386,433

31 dekabr 2021-ci il tarixində pul vəsaitləri və onların ekvivalentlərinin kredit keyfiyyətinə görə təhlili aşağıdakı cədvəldə göstərilir:

	Nağd pul	ARMB-dəki qalıqlar	Digər banklardakı müxbir hesablar və overnayt depozitlər	Cəmi
Cari və dəyərsizləşməmiş				
- Nağd pul	4,116,921	-	-	4,116,921
- Azərbaycan Respublikasında	-	47,186,251	-	47,186,251
- Digər ölkələrdə	-	-	3,983,118	3,983,118
Cəmi cari və dəyərsizləşməmiş	4,116,921	47,186,251	3,983,118	55,286,290
Cəmi pul vəsaitləri və ekvivalentləri	4,116,921	47,186,251	3,983,118	55,286,290

31 dekabr 2020-ci il tarixində pul vəsaitləri və onların ekvivalentlərinin kredit keyfiyyətinə görə təhlili aşağıdakı cədvəldə göstərilir:

	Nağd pul	ARMB-dəki qalıqlar	Digər banklardakı müxbir hesablar və overnayt depozitlər	Cəmi
Cari və dəyərsizləşməmiş				
- Nağd pul	2,696,383	-	-	2,696,383
- Azərbaycan Respublikasında	-	47,935,116	3,227	47,938,343
- Digər ölkələrdə	-	-	4,751,707	4,751,707
Cəmi cari və dəyərsizləşməmiş	2,696,383	47,935,116	4,754,934	55,386,433
Cəmi pul vəsaitləri və ekvivalentləri	2,696,383	47,935,116	4,754,934	55,386,433

BANK MELLİ İRAN BAKI FİLİALI

MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR 31 DEKABR 2021-Cİ İL TARİXİNDƏ BİTƏN İL ÜZRƏ (Azərbaycan manatı ilə)

7. BANKLARDAN VƏ DİGƏR MALİYYƏ TƏŞKİLATLARINDAN ALINACAQ VƏSAİTLƏR

	31 dekabr 2021-ci il	31 dekabr 2020-ci il
Rezident banklarda qısamüddətli depozitlər	7,990,249	8,089,843
Qeyri-rezident banklarda qısamüddətli depozitlər	-	2,318,660
Çıxılsın: dəyərsizləşmə üzrə ehtiyat	(7,990,249)	(8,113,030)
Cəmi banklardan alınacaq vəsaitlər	-	2,295,473

Digər banklardan alınacaq vəsaitlərin 31 dekabr 2021-ci və 31 dekabr 2020-ci il tarixlərinə balans dəyəri təxminən onların ədalətli dəyərində bərabərdir. 31 dekabr 2021-ci il tarixinə banklardan və digər maliyyə təşkilatlarından alınacaq vəsaitlər olmamışdır. (2020: 2,295,743 AZN)

Qeyri-rezident banklarda qısamüddətli depozitlərə Bank tərəfindən 1 mart 2020-ci il tarixində Bank Melli İran – B.Ə.Ə Filialında yerləşdirilmiş 5,000,000 AED (2,314,000 AZN) məbləğində və illik faiz dərəcəsi 2.5% təşkil edən əmanət daxildir. Bu əmanətin bitmə tarixi 1 mart 2021-ci ildir. Bank Melli İran – B.Ə.Ə. Filialında yerləşdirilmiş depozit 2021-ci il ərzində tam olaraq qaytarılmışdır.

Rezident banklarda qısamüddətli depozitlər iflası uğramış Atrabank ASC və Royal Bank ASC banklarında keçmiş illərdə yerləşdirilmiş və Bank tərəfindən vəsaitlərin tam məbləğində dəyərsizləşmə üzrə ehtiyat tanınan vəsaitlərdən ibarətdir.

8. MÜŞTƏRİLƏRƏ VERİLMİŞ KREDİTLƏR VƏ AVANSLAR

	31 dekabr 2021-ci il	31 dekabr 2020-ci il
Fiziki şəxslərə verilmiş kreditlər	12,998,671	7,103,363
Korporativ kreditlər	126,508	134,298
Cəmi müştərilərə verilmiş kreditlər və avanslar (ümumi)	13,125,179	7,237,661
Təxirə salınmış komissiya gəliri	(37,681)	-
Çıxılsın: kreditlərin dəyərsizləşmə zərəri üzrə ehtiyat	(2,072,481)	(2,015,832)
Cəmi müştərilərə verilmiş kreditlər və avanslar	11,015,017	5,221,829

Müştərilərə verilmiş cəmi kreditlər və avansların ədalətli dəyəri 31 dekabr 2021-ci ildə 11,015,017 AZN

(31 dekabr 2020-ci il: 5,221,829 AZN) təşkil etmişdir.

2021-ci il ərzində kreditlərin dəyərsizləşməsi üzrə ehtiyatın hərəkəti aşağıdakı kimidir:

BANK MELLİ İRAN BAKI FİLİALI**MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR**
31 DEKABR 2021-Cİ İL TARİXİNDƏ BİTƏN İL ÜZRƏ
(Azərbaycan manatı ilə)

	Fiziki şəxslərə verilmiş kreditlər	Korporativ kreditlər	Cəmi
1 yanvar 2021-ci il tarixinə dəyərsizləşmə üzrə ehtiyat	2,012,207	3,625	2,015,832
İl ərzində dəyərsizləşmə üzrə ehtiyat	1,283,645	10,026	1,293,671
İl ərzində dəyərsizləşmə üzrə ehtiyatın bərpa edilməsi	(1,236,446)	(576)	(1,237,022)
İl ərzində bərpa edilmiş/(silinmiş) məbləğlər	-	-	-
31 dekabr 2021-ci il tarixinə dəyərsizləşmə üzrə ehtiyat	2,059,406	13,075	2,072,481

2020-ci il ərzində kreditlərin dəyərsizləşməsi üzrə ehtiyatın hərəkəti aşağıdakı kimidir:

	Fiziki şəxslərə verilmiş kreditlər	Korporativ kreditlər	Cəmi
1 yanvar 2020-ci il tarixinə dəyərsizləşmə üzrə ehtiyat	1,514,604	12,131	1,526,735
İl ərzində dəyərsizləşmə üzrə ehtiyat ayırmaları	712,076	-	712,076
İl ərzində dəyərsizləşmə üzrə ehtiyatın bərpa edilməsi	-	(8,506)	(8,506)
İl ərzində dəyərsizləşmə üzrə ehtiyatın silinməsi	(214,473)	-	(214,473)
31 dekabr 2020-ci il tarixinə dəyərsizləşmə üzrə ehtiyat	2,012,207	3,625	2,015,832

Kredit portfelinin iqtisadi sektorlar üzrə bölgüsü aşağıdakı kimidir:

	31 dekabr 2021-ci il		31 dekabr 2020-ci il	
	Məbləğ	%	Məbləğ	%
<i>Korporativ kreditlər</i>				
Tikinti ilə bağlı kreditlər	107,532	0.82	131,993	1.82
Ticarət və xidmətlə bağlı kreditlər	18,975	0.14	2,305	0.03
Cəmi korporativ kreditlər	126,507	0.96	134,298	1.85
<i>Fiziki şəxslərə verilmiş kreditlər</i>				
Mənzil təmiri ilə bağlı kreditlər	8,510,320	64.84	5,122,615	70.78
Avtomobil kreditləri	2,094,868	15.96	931,633	12.87
İstehlak kreditləri	2,286,360	17.42	923,533	12.76
Ticarət və xidmətlə bağlı kreditlər	107,124	0.82	125,582	1.74
Cəmi fiziki şəxslərə verilmiş kreditlər	12,998,672	99.04	7,103,363	98.15
Cəmi müştərilərə verilmiş kreditlər və avanslar (ümumi)	13,125,179	100.00	7,237,661	100.00

BANK MELLİ İRAN BAKI FİLİALI

MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR 31 DEKABR 2021-Cİ İL TARİXİNDƏ BİTƏN İL ÜZRƏ (Azərbaycan manatı ilə)

Müştərilərə verilmiş kreditlər və avanslar üzrə kredit riskinə dair məlumat üçün 23 sayılı *Maliyyə Risklərinin İdarə Edilməsi* Qeydinə istinad edin.

Rəhbərlik hesab edir ki, Bank tərəfindən hesablanmış kreditlərin dəyərsizləşmə zərəri üzrə ehtiyat ayırmaları müştərilərə verilmiş kredit və avansların qalıq dəyərlərinin ədalətli şəkildə təqdimatı üçün yetərlidir.

Müştərilərə verilmiş kredit və avansların hər bir sinfi üzrə balans dəyəri təxminən 31 dekabr 2021-ci il və 31 dekabr 2020-ci il tarixlərinə onların ədalətli dəyərində bərabərdir.

9. İNVESTİSIYA QIYMƏTLİ KAĞIZLARI

31 dekabr 2021-ci il və 31 dekabr 2020-ci il tarixlərinə ödəniş tarixinədək saxlanılan investisiyaların qalıqları aşağıdakı kimi olmuşdur:

	Nominal Faiz %	31 dekabr 2021-ci il	Nominal Faiz %	31 dekabr 2020-ci il
AR Maliyyə Nazirliyinin istiqrazları				
Nö AZ0105001850	6.85	1,500,000	6.85	1,500,000
Nö AZ0105010786	10.00	1,994,600	10.00	1,994,600
Nö AZ0104001877	5.98	119,260	-	-
Nö AZ0105002783	5.80	992,000	-	-
Nö AZ0104004871	5.25	5,242,456	-	-
Nö AZ0104002776	-	-	3.98	1,060,556
Nö AZ0104001778	-	-	3.65	817,274
Nö AZ0104004772	-	-	6.98	1,135,703
Nö AZ0104005779	-	-	8.00	1,578,087
Nö AZ0104005779	-	-	7.47	7,240,092
Nö AZ0104005779	-	-	7.50	310,348
Nö AZ0104010779	-	-	6.94	2,238,753
Nö AZ0104012775	-	-	6.89	4,555,031
AR Mərkəzi Bankının notları				
Nö 50103590S	6.01	3,858,753	-	-
Nö 50103890S	6.01	4,232,657	-	-
Cəmi amortizasiya edilmiş dəyərdə investisiya qiymətli kağızları	-	17,939,726	-	22,430,444

BANK MELLİ İRAN BAKI FİLİALI

MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR 31 DEKABR 2021-Cİ İL TARİXİNDƏ BİTƏN İL ÜZRƏ

(Azərbaycan manatı ilə)

10. BİNALAR, AVADANLIQLAR VƏ QEYRİ-MADDİ AKTİVLƏR

	Binalar	Mebel və qurğular	Kompüterlər və rabitə avadanlığı	Nəqliyyat vasitələri	Digər əsas vəsaitlər	Cəmi binalar və avadanlıqlar	Proqram təminatı və lisenziyalar	Cəmi
1 yanvar 2020-ci il tarixinə balans dəyəri	3,348,841	14,929	19,414	26,130	156	3,409,470	84,065	3,493,535
Əlavələr	-	10,476	21,522	-	-	31,998	86,445	118,443
Köhnəlmə/amortizasiya xərcləri	(83,461)	(7,706)	(6,942)	(8,782)	(50)	(106,941)	(13,022)	(119,963)
31 dekabr 2020-ci il tarixinə balans dəyəri	3,265,380	17,699	33,994	17,348	106	3,334,527	157,488	3,492,015
Əlavələr	-	3,374	1,175	-	-	4,549	23,212	27,761
Köhnəlmə/amortizasiya xərcləri	(83,460)	(6,582)	(7,922)	(7,364)	(50)	(105,378)	(22,960)	(128,338)
31 dekabr 2021-ci il tarixinə balans dəyəri	3,181,920	14,491	27,247	9,984	56	3,233,698	157,740	3,391,438
31 dekabr 2020-ci il tarixinə dəyər	4,173,009	408,472	154,341	89,410	18,347	4,843,579	303,824	5,147,403
Yığılmış amortizasiya	(907,629)	(390,773)	(120,347)	(72,062)	(18,241)	(1,509,052)	(146,336)	(1,655,388)
31 dekabr 2020-ci il tarixinə balans dəyəri	3,265,380	17,699	33,994	17,348	106	3,334,527	157,488	3,492,015
31 dekabr 2021-ci il tarixinə dəyər	4,173,009	411,846	155,516	89,410	18,347	4,848,128	327,036	5,175,164
Yığılmış amortizasiya	(991,089)	(397,355)	(128,269)	(79,426)	(18,291)	(1,614,430)	(169,296)	(1,783,726)
31 dekabr 2021-ci il tarixinə balans dəyəri	3,181,920	14,491	27,247	9,984	56	3,233,698	157,740	3,391,438

BANK MELLİ İRAN BAKİ FİLİALİ
MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR
31 DEKABR 2021-Cİ İL TARİXİNDƏ BİTƏN İL ÜZRƏ
(Azərbaycan Manatı ilə)

11. DİGƏR AKTİVLƏR

	31 dekabr 2021-ci il	31 dekabr 2020-ci il
Məhkəmə iddiası üzrə dövlət orqanlarından alınacaq məbləğ	-	62,053
Digər maliyyə aktivləri	268,873	-
Digər aktivlər tərkibində cəmi maliyyə aktivləri	268,873	62,053
Ödənilməmiş kreditlər qarşılığında alınmış daşınmaz əmlak	-	4,607,769
Təxirə salınmış xərclər	76,596	169,625
Müxtəlif xidmətlər üçün avans ödənişləri	21,250	21,300
Vergilər üzrə avans ödənişlər	11,791	12,545
Cəmi digər aktivlər	378,510	4,873,292

Bakı şəhərinin İcra Hakimiyyəti tərəfindən yeni parkın tikintisinə dair verilmiş 18 noyabr 2014-cü il tarixli sərəncama əsasən, Banka məxsus 9,295,963 AZN xalis dəyəridə bina sökülmüşdür. Bu fakt qeyri-ənənəvi ticarət alacağı məbləğinin yaranmasına səbəb olmuşdur. Tərəflər kompensasiyaya dair razılığa gələ bilmirlər. Buna baxmayaraq, Bankın Rəhbərliyi inanır ki, onların şərtləri qəbul ediləcəkdir.

Hazırda Bank dəymiş zərər üzrə kompensasiya əldə etmək üçün tədbirlər görür. Bu məsələyə 1 saylı Bakı İnzibati-İqtisadi Məhkəməsində baxılır. Bank binanın sökülmə tarixində xalis qalıq dəyərinə, yəni yığılmış köhnəlmə çıxılmaqla yenidən qiymətləndirilmiş dəyərinə bərabər məbləğin əldə edilməsini iddia edir. Bina 3 iyul, 2013-cü il tarixində Müstəqil Qiymətləndirici Şirkət tərəfindən yenidən qiymətləndirilmişdir. Qiymətləndirilmə üçün istifadə edilmiş əsas əvəzedilmə dəyəri, diskontlaşdırılmış pul axını və bazar dəyəri metodlarının yığılı olmuşdur. Binanın qiymətləndirmədən sonrakı ədalətli dəyəri 9,400,000 AZN təşkil etmişdir. Bina ilkin olaraq Bankdan alınmış depozitlər üçün Royal Bank tərəfindən girov qoyulmuşdur. Bu girov dəyərsizləşmə üzrə ehtiyat qarşılığında 2013-cü ildə məhkəmə qərarı ilə Bank tərəfindən əldə edilmiş, binalar və avadanlıqlar kimi tanınmış və ilkin olaraq yenidən qiymətləndirilmiş dəyərdə qiymətləndirilmişdir.

Hal-hazırda iş məhkəmə icraatındadır.

Bank, Maliyyə Alətləri adlı 9 saylı MHBS-in tələbinə əsasən dövlət orqanlarından alınacaq bu məbləğ qarşılığında 9,295,963 AZN məbləğində dəyərsizləşmə zərərləri üzrə ehtiyat tanımışdır.

12. DİGƏR BANKLARA ÖDƏNİLƏCƏK VƏSAİTLƏR

	31 dekabr 2021-ci il	31 dekabr 2020-ci il
Melli İran Bank – Baş Ofis	22,864,829	25,960,267
Digər bankların müxbir hesabları və overnəyət depozitləri	10,314	4,029
Digər sığorta şirkətlərinə ödəniləcək qısamüddətli borclar	93,483	193,727
Cəmi digər banklara ödəniləcək vəsaitlər	22,968,626	26,158,023

BANK MELLİ İRAN BAKI FİLİALI
MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR
31 DEKABR 2021-Cİ İL TARİXİNDƏ BİTƏN İL ÜZRƏ
(Azərbaycan Manatı ilə)

31 dekabr 2021-ci və 31 dekabr 2020-ci il tarixlərində digər banklara ödəniləcək vəsaitlərin və müddətli borc öhdəliklərinin balans dəyəri təxminən onların ədalətli dəyərində bərabərdir. 31 dekabr 2021-ci il tarixində digər banklara ödəniləcək vəsaitlər və müddətli borc öhdəliklərinin təxmin edilən ədalətli dəyəri 22,968,626 AZN (2020: 26,158,023AZN) təşkil etmişdir.

Digər banklara ödəniləcək vəsaitlər və müddətli borc öhdəliklərinə 2021-ci ildə 22,864,829 AZN (2020: 25,960,267 AZN) məbləğində vəsaitlər daxildir ki, bunlar Melli İran Bank – Baş Ofisin AZN, ABŞ dolları və Avro valyutalarında depozit və bloklanmış hesabları, habelə müxbir hesablarından ibarətdir.

13. MÜŞTƏRİ HESABLARI

	31 dekabr 2021-ci il	31 dekabr 2020-ci il
Dövlət müəssisələri və ictimai təşkilatlar	752,860	566,626
- Cari hesablar	751,041	564,807
- Bağlanmış müştəri hesabları	1,819	1,819
Digər hüquqi şəxslər	6,932,376	7,833,625
- Cari hesablar	6,883,567	7,784,137
- Bağlanmış müştəri hesabları	48,809	49,488
Fiziki şəxslər	3,047,986	2,302,438
- Cari hesablar	1,949,251	1,138,470
- Müddətli depozitlər	108,888	-
- Bağlanmış müştəri hesabları	989,847	1,163,968
Cəmi müştəri hesabları	10,733,222	10,702,689

Müştəri hesablarının iqtisadi sektorlar üzrə bölgüsü aşağıdakı kimidir:

	31 dekabr 2021-ci il		31 dekabr 2020-ci il	
	Məbləğ	%	Məbləğ	%
Fiziki şəxslər	3,047,986	28.40	2,302,438	21.51
Nəqliyyat və rabitə	3,852,887	35.90	4,178,105	39.04
Sənaye və istehsal	1,485,093	13.84	1,780,815	16.64
Tikinti və daşınmaz əmlak	1,432,762	13.35	1,765,436	16.50
Səfirliklər və konsulluqlar	596,631	5.56	457,725	4.28
Xarici dövlətlərin digər təşkilatları	155,614	1.45	108,359	1.01
Ticarət və xidmət	114,248	1.06	68,129	0.64
Kənd təsərrüfatı	2,624	0.02	17,789	0.17
İctimai təşkilatlar	610	0.01	538	0.01
Digər	44,767	0.41	23,355	0.20
Cəmi müştəri hesabları	10,733,222	100.00	10,702,689	100.00

31 dekabr 2021-ci və 31 dekabr 2020-ci il tarixlərində müştəri hesablarının balans dəyəri təxminən onların ədalətli dəyərində bərabərdir. 31 dekabr 2021-ci il tarixində müştəri hesablarının təxmin edilən ədalətli dəyəri 10,733,220 AZN (2020: 10,702,689AZN) təşkil etmişdir.

BANK MELLİ İRAN BAKİ FİLİALİ
MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR
31 DEKABR 2021-Cİ İL TARİXİNDƏ BİTƏN İL ÜZRƏ
(Azərbaycan Manatı ilə)

14. DİGƏR ÖHDƏLİKLƏR

Digər öhdəliklər aşağıdakılardan ibarətdir:

	31 dekabr 2021-ci il	31 dekabr 2020-ci il
Ödənilməkdə olan məbləğlər	7,865	17,636
Digər maliyyə öhdəlikləri	15,704	263,945
Digər öhdəliklər tərkibində cəmi maliyyə öhdəlikləri	23,569	281,581
Vergi öhdəliyi	28,813	50,842
Digər kreditorlar	6,631	8,009
Cəmi digər öhdəliklər	59,013	340,432

15. SUBORDİNASIYA BORCU

Bank 9 fevral 2017-ci il tarixində İran İslam Respublikasının Tehran şəhərində qeydiyyatdan keçmiş, Bank Melli İran Baş İdarəsi ilə Subordinasiya Borc müqaviləsi imzalanmışdır. 2-ci dərəcəli kapitalın elementi olan 9,000,000 avro məbləğində borcun son ödəmə tarixi 30 dekabr 2024-cü ildir. Borc müqabilində heç bir girov qoyulmamış və bu borc faizsiz verilmişdir. Borc beş bərabər yarımillik hissələrlə geri qaytarılacaqdır və ilk ödəniş tarixi 30 dekabr 2020-ci il olacaqdır.

Bank Baş Ofisdən əldə etdiyi 9944/0003/354771 sayılı 31 dekabr 2020-ci il tarixli məktuba əsasən subordinasiya öhdəliyinin qaytarılma vaxtının 30 dekabr 2029-cu il tarixinə kimi uzadılması barədə razılıq əldə etmişdir. 30 dekabr 2020-ci il tarixində borcun qaytarılması ilə əlaqədar nəzərdə tutulmuş ilk ödəniş yeni ödəniş cədvəlinə uyğun olaraq təxirə salınmışdır.

Subordinasiya borcunun geri qaytarılması Bankın ləğvi halında bütün digər kreditorlardan geri ödənişindən sonra, Bankın maliyyə vəziyyəti yaxşı olduqda isə, ödəmə vaxtından əvvəl həyata keçirilə bilər.

31 dekabr 2021-ci il tarixində subordinasiya borcunun təxmin edilən ədalətli dəyəri 17,338,500 AZN (2020: 18,801,000 AZN) təşkil etmişdir.

16. NİZAMNAMƏ KAPİTALI

Bankın qeydiyyatdan keçmiş və ödənilmiş səhmləri 31 dekabr 2021-ci il tarixinə 73,611,171 AZN təşkil etmişdir. Bankın adi səhmlərinin hərəkəti aşağıdakı kimi olmuşdur:

	Səhmdar kapitalı	Cəmi
31 dekabr 2020-ci il tarixinə qalq	73,611,171	73,611,171
- səhmdar kapitalında artım	-	-
31 dekabr 2021-ci il tarixinə qalq	73,611,171	73,611,171

BANK MELLİ İRAN BAKİ FİLİALI
MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR
31 DEKABR 2021-Cİ İL TARİXİNDƏ BİTƏN İL ÜZRƏ
(Azərbaycan Manatı ilə)

17. FAİZ GƏLİRLƏRİ VƏ XƏRCLƏRİ

	31 dekabr 2021-ci il tarixində bitən il üzrə	31 dekabr 2020-ci il tarixində bitən il üzrə
Faiz gəlirləri aşağıdakılardan ibarətdir:		
Amortizasiya edilmiş dəyərdə aktivlər üzrə faiz gəlirləri	3,342,214	2,758,402
Cəmi faiz gəlirləri	3,342,214	2,758,402
Faiz gəlirləri		
Müştərilərə verilmiş kreditlər və avanslar	1,954,169	1,294,182
Banklar və digər maliyyə institutlarında yerləşdirilmiş vəsaitlər	15,716	58,056
İnvestisiya qiymətli kağızları	1,372,329	1,406,164
Cəmi faiz gəliri	3,342,214	2,758,402
Faiz xərcləri aşağıdakılardan ibarətdir:		
Amortizasiya edilmiş dəyərdə öhdəliklər üzrə faiz xərcləri	(300,246)	(252,916)
Cəmi faiz xərcləri	(300,246)	(252,916)
Faiz xərcləri		
Müştəri hesabları üzrə	(221)	-
Banklarda yerləşdirilmiş vəsaitlər üzrə	(2,358)	(18,242)
Digər	(297,667)	(234,674)
Cəmi faiz xərcləri	(300,246)	(252,916)
Kreditlər üzrə ehtimal edilən zərərlədən əvvəl faiz gəliri	3,041,968	2,505,486

18. XARİCİ VALYUTA İLƏ ƏMƏLİYYATLAR ÜZRƏ GƏLİRLƏR

Xarici valyuta ilə əməliyyatlar üzrə gəlirlər – zərər çıxılmaqla aşağıdakı şəkildə olmuşdur:

	31 dekabr 2021-ci il tarixində bitən il üzrə	31 dekabr 2020-ci il tarixində bitən il üzrə
Dilinq əməliyyatları üzrə gəlir	454,982	367,739
Valyuta balanslarının yenidən qiymətləndirilməsi üzrə (zərər) /gəlir	(82,834)	182,041
Xalis gəlirlər	372,148	549,780

BANK MELLİ İRAN BAKI FİLİALI
MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR
31 DEKABR 2021-Cİ İL TARİXİNDƏ BİTƏN İL ÜZRƏ
(Azərbaycan Manatı ilə)

19. HAQQ VƏ KOMİSSİYA GƏLİRLƏRİ VƏ XƏRCLƏRİ

	31 dekabr 2021-ci il tarixində bitən il üzrə	31 dekabr 2020-ci il tarixində bitən il üzrə
Haqq və komissiya gəlirləri:		
-Hesablaşma əməliyyatları	73,861	77,212
-Nağd pul əməliyyatları	68,547	45,596
-Digər əməliyyatlar	41,653	25,032
Cəmi haqq və komissiya gəlirləri	184,061	147,840
Haqq və komissiya xərcləri:		
-Hesablaşma əməliyyatları	(5,431)	(67,042)
-Nağd pul əməliyyatları	(16,892)	(1,308)
-Digər əməliyyatlar	(7,694)	(7,548)
Cəmi haqq və komissiya xərcləri	(30,017)	(75,898)
Xalis	154,044	71,942

20. DİGƏR GƏLİRLƏR

Digər gəlirlərə əsasən, Bank Melli İran Dubay filialındakı ümitsiz borca silinmiş 465,000 AED (215,202 AZN) məbləğində nostro hesabının bərpası aiddir.

21. ƏMƏLİYYAT XƏRCLƏRİ

	31 dekabr 2021-ci il tarixində bitən il üzrə	31 dekabr 2020-ci il tarixində bitən il üzrə
İşçilərin əmək haqqı xərcləri	943,278	975,706
Vergilər, mənfəət vergisindən başqa	262,698	318,596
Amortizasiya xərcləri	128,338	119,963
Xeyriyyə məqsədli xərclər	250	100,000
Rabitə xərcləri	93,662	82,991
Binaların mühafizə xərcləri	80,538	80,637
Kommunal xidmətlər üzrə xərclər	71,743	74,426
Sığorta xərcləri	35,295	55,783
Təmir və saxlanma xərcləri	82,879	55,016
Nəşriyyat və dəftərxana xərcləri	61,698	37,827
Peşəkar xidmətlər	31,736	16,962
Hərrac xərcləri	9,060	9,040
Üzvlük haqları	10,774	4,483
Reklam xərcləri	2,600	1,901
Qarışıq xərclər	58,330	36,043
Cəmi əməliyyat xərcləri	1,872,879	1,969,374

BANK MELLİ İRAN BAKI FİLİALI
MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR
31 DEKABR 2021-Cİ İL TARİXİNDƏ BİTƏN İL ÜZRƏ
(Azərbaycan Manatı ilə)

22. MƏNFƏƏT VERGİSİ

Mənfəət vergisi xərci aşağıdakı komponentlərdən ibarətdir:

	31 dekabr 2021-ci il tarixində bitən il üzrə	31 dekabr 2020-ci il tarixində bitən il üzrə
Dövrün sonuna qanunla müəyyən olunmuş vergi dərəcəsi ilə (20%) xalis təxirə salınmış vergi öhdəliyi	(556,682)	(318,559)
Dövrün əvvəlinə təxirə salınmış vergi (öhdəliyi)/aktiv	(318,559)	(309,862)
İl üzrə təxirə salınmış mənfəət vergisinə aid dəyişikliklər	(238,123)	(8,697)
Kapitalda nəzərə alınan təxirə salınmış gəlir/(xərc)	-	448
Mənfəətdə nəzərə alınan təxirə salınmış gəlir/(xərc)	(238,123)	(9,145)
	31 dekabr 2021-ci il tarixində bitən il üzrə	31 dekabr 2020-ci il tarixində bitən il üzrə
Vergidən əvvəlki (zərər) / mənfəət	(785,722)	792,985
Yerli vergi dərəcəsi ilə vergi (20%)	157,144	(158,597)
İl üzrə tanınmamış gələcək dövrün vergi itkiləri	(395,267)	149,452
Mənfəət vergisi xərci	(238,123)	(9,145)
Cari mənfəət vergisi xərci	-	-
Təxirə salınmış mənfəət vergisində dəyişikliklər	(238,123)	(9,145)
Mənfəət vergisi xərci	(238,123)	(9,145)

BMHS və Azərbaycanın vergi qanunvericiliyi arasındakı fərqlər nəticəsində maliyyə hesabatlarının hazırlanması və mənfəət vergisinin hesablanması məqsədilə aktiv və öhdəliklərin balans dəyəri arasında müvəqqəti fərqlər əmələ gəlir.

23. MALİYYƏ RİSKLƏRİNİN İDARƏ EDİLMƏSİ

Bank daxilində risklərin idarə edilməsi maliyyə riskləri (kredit, bazar, coğrafi, valyuta, likvidlik və faiz dərəcəsi riskləri), əməliyyat və hüquqi risklər ilə əlaqədar həyata keçirilir.

Maliyyə risklərinin idarə edilməsi funksiyasının əsas məqsədi risk limitlərinin müəyyən edilməsi və bu limitlərə riayət edilməsidir. Əməliyyat və hüquqi risklərin idarə edilməsində məqsəd, bu risklərin azaldılması üçün nəzərdə tutulan daxili qayda və prosedurlara müvafiq qaydada riayət edilməsini təmin etməkdən ibarətdir.

Kredit riski. Maliyyə aləti üzrə əməliyyat aparan bir tərəf öz öhdəliyini yerinə yetirməməsi nəticəsində digər tərəfə maliyyə zərəri vurduqda, Bank kredit riskinə məruz qalır. Kredit riski Bankın qarşı tərəflərlə həyata keçirdiyi kredit və digər əməliyyatlar nəticəsində ortaya çıxır ki, bu da maliyyə aktivlərinin yaranmasına gətirib çıxarır.

Kredit riski, əsasən, banklararası, kommersion və istehlak kreditləri və avansları, həmçinin bu cür kreditləşmə fəaliyyətindən yaranan kredit öhdəliklərindən yaranır, lakin eyni zamanda, təqdim edilmiş kredit əlavələri,

BANK MELLİ İRAN BAKİ FİLİALI
MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR
31 DEKABR 2021-Cİ İL TARİXİNDƏ BİTƏN İL ÜZRƏ
(Azərbaycan Manatı ilə)

məsələn, kredit derivativləri (kredit defolt svopları), maliyyə zəmanətləri, akkreditivlər, indossamentlər və akseptlərlə bağlı yaran bilər.

Bank həmçinin borc qiymətli kağızlarına investisiyalardan, bundan əlavə, qeyri-kapital ticarət portfeli aktivləri və derivativləri, o cümlədən bazar kontragentləri ilə hesablaşma qalıqları və əks repo sazişləri daxil olmaqla, ticarət fəaliyyətindən (“ticarət riskləri”) yaranan kredit risklərinə məruz qala bilər.

Kredit riskinin qiymətləndirilməsi. Risklərin idarə edilməsi məqsədləri üçün kredit riskinə məruz qalmanın təxmin edilməsi mürəkkəb prosesdir və modellərin istifadəsini tələb edir, çünki bu cür məruz qalma riski bazar şərtlərindəki dəyişikliklərdən, gözlənilən pul axınlarından və vaxt ötməsindən asılı olaraq dəyişə bilər. Portfel üzrə kredit riskinin qiymətləndirilməsi müvafiq zərər əmsalları üzrə defolt hadisələrinin baş vermə ehtimalı, kontragentlər arasında defolt korelyasiyası kimi əlavə ehtimallara səbəb ola bilər. Bank kredit riskini qiymətləndirərkən Defolt Ehtimalı (DE), Defolt Halında Riskin Həcmi (DHRH) və Defolt Halında Zərər (DHZ) anlayışlarından istifadə edir:

- DE borc alanın öz maliyyə öhdəliyi üzrə ya gələcək 12 ay boyunca, ya da borc öhdəliyinin qalan müddəti boyunca defolta uğraması ehtimalının qiymətləndirilməsini ifadə edir.
- DHRH gələcək 12 ay, yaxud öhdəliyin qalan müddəti boyunca gələcək defolt tarixində Bankın gözlədiyi risk həcminə əsaslanır.
- Defolt Halında Zərər (DHZ) defolta yarananda əmələ gələn zərərin həcminə dair gözləntilərini ifadə edir. DHZ kontragentin növü, kredit tələbinin növü və vacibliyi və girov, yaxud digər kredit təminatının mövcudluğundan asılı olaraq dəyişə bilər. DHZ defolt halında riskin həcmi (DHRH) risk vahidi üzrə bölüşdürülmüş zərər faizi kimi təyin edilir. DHZ 12 aylıq əsasda, yaxud kreditin qalan ömür müddəti əsasında hesablanır və 12 aylıq DHZ defolt gələcək 12 ay ərzində baş verdiyi halda gözlənilən zərər faizini, Ömür müddəti üzrə DHZ defolt kreditin qalan ömür müddəti ərzində baş verdiyi halda gözlənilən zərər faizini ifadə edir.

12 aylıq və qalan ömür müddəti üzrə DE, DHRH və DHZ – in müəyyənləşdirilməsinə həmçinin qabaqcadan gözlənilən iqtisadi məlumatlar daxildir. Bu ehtimallar məhsul növündən asılı olaraq dəyişə bilər. Bank hər portfel üçün kredit riskinə və gözlənilən kredit itkilərinə təsir göstərə biləcək başlıca iqtisadi dəyişənləri müəyyən etmək üçün tarixi məlumatların analizini həyata keçirir.

Gözlənilən kredit itkisinin qiymətləndirilməsi. 9 sayılı MHBS aşağıda göstəriləyi kimi, ilkin tanınma tarixindən başlayaraq kredit keyfiyyətində baş vermiş dəyişikliklərə əsasən “üç mərhələli” modeli təqdim edir:

- İlkin tanınma zamanı kredit üzrə dəyərsizləşmiş olmayan maliyyə aləti “Mərhələ 1” kimi təsnifləşdirilir və bu alət üzrə kredit riskinə davamlı şəkildə Bank tərəfindən nəzarət edilir.
- Əgər ilkin tanınma tarixindən başlayaraq kredit riskində əhəmiyyətli artım qeydə alınarsa, maliyyə aləti “Mərhələ 2” –yə keçirilir, lakin hələ kredit üzrə dəyərsizləşmiş hesab edilmir.
- Əgər maliyyə aləti kredit üzrə dəyərsizləşmiş hesab edilsə, “Mərhələ 3” –ə keçirilir.
- Mərhələ 1 –dəki maliyyə alətləri üzrə gözlənilən kredit itkiləri gələcək 12 ay ərzində baş verə biləcək defolt hadisələrinə əsasən hesablanır. Mərhələ 2 və 3 –də nəzərə alınan maliyyə alətləri üzrə GKİ onların qalan ömür müddətinə əsasən hesablanır.
- 9 sayılı MHBS -ə uyğun şəkildə GKİ –nin qiymətləndirilməsində əsas konsepsiya hesablama zamanı qabaqcadan gözlənilən məlumatların nəzərə alınmasıdır.
- Alınmış, yaxud yaranmış kredit üzrə dəyərsizləşmiş maliyyə aktivləri ilkin tanınma zamanı kredit üzrə dəyərsizləşmiş hesab edilən maliyyə aktivləridir. Bu aktivlər üzrə GKİ həmişə onların qalan ömür müddəti əsasında (Mərhələ 3) qiymətləndirilir.

BANK MELLİ İRAN BAKİ FİLİALİ
MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR
31 DEKABR 2021-Cİ İL TARİXİNDƏ BİTƏN İL ÜZRƏ
(Azərbaycan Manatı ilə)

Maliyyə aləti aşağıdakı kəmiyyət və keyfiyyət kriteriyalarından biri və ya daha çoxuna cavab verdikdə, Bank maliyyə aləti ilə bağlı kredit riskində əhəmiyyətli artım baş verdiyini hesab edir:

Kəmiyyət kriteriyası. Hesabat tarixində qalan Ömür Müddəti üzrə Defolt Ehtimalı kredit riskinə məruz qalmanın ilk dəfə tanındığı hesabat tarixində gözlənilən Ömür Müddəti üzrə Defolt Ehtimalına nisbətən artmışdır.

Keyfiyyət kriteriyası. Əgər aşağıdakı kriteriyalardan biri və ya daha çoxu özünü doğruldursa:

- Borc alanın ödənişləri qısa-müddətli təxirə salınmışdır;
- Direct debit ləğvi;
- Təqdim edilmiş şərtlərə əlavələr;
- Kredit spreidi üzrə əhəmiyyətli artım;
- Borc alanın fəaliyyət göstərdiyi biznes, maliyyə və/və ya iqtisadi şəraitdə əhəmiyyətli mənfi dəyişikliklər;
- Faktiki, yaxud gözlənilən ödəniş təxirə salınmaları və ya restrukturizasiya;
- Borc alanın əməliyyat nəticələrində faktiki, yaxud gözlənilən əhəmiyyətli mənfi dəyişiklik;
- Defolt riskini artmasına səbəb olması gözlənilən girovun dəyərində (yalnız təminatlı əmlak üçün) əhəmiyyətli dəyişiklik;
- Pul axını/likvidlik problemlərinin erkən əlamətləri, məsələn ticarət kreditor borclarının/kreditlərin ödənişində gecikmələr.

Maliyyə aləti aşağıdakı kriteriyalardan biri və ya daha çoxuna cavab verdikdə, Bank maliyyə alətini defolta uğramış hesab edir ki, bu da tam olaraq kredit üzrə dəyərsizləşmiş anlayışına uyğundur:

Kəmiyyət kriteriyası. Borc alan müqavilə üzrə ödənişlərini 90 gündən artıq müddətdə gecikdirir.

Keyfiyyət kriteriyası. Borc alanın kriteriyaya cavab vermək ehtimalı azalır ki, bu da borc alanın əhəmiyyətli maliyyə çətinliyi yaşamasına işarədir. Bunlar aşağıdakı halları əhatə edir:

- Borc alanın ödənişlərinin uzun-müddətli təxirə salınması;
- Borc alanın vəfat etməsi;
- Borc alanın müflis elan edilməsi;
- Borc alanın maliyyə şərtlərini pozması;
- Maliyyə çətinlikləri səbəbindən qeyd olunan maliyyə aktivinin fəal bazarının olmaması;
- Maliyyə çətinliyi ilə əlaqədar olaraq, borcverən tərəfindən borc alana güzəştin verilməsi;
- Borc alanın müflisləşməsi ehtimalı olanda;
- Maliyyə aktivlərinin alışında və ya yaranmasında verilmiş böyük endirimlər kredit zərərinə gətirmiş halda.

Yuxarıda göstərilmiş kriteriyalar Bank tərəfindən saxlanılan bütün maliyyə alətlərinə tətbiq edilmişdir və daxili kredit risklərinin idarə edilməsi məqsədləri üçün istifadə edilən defolt anlayışına uyğundur. Defolt anlayışı Bank tərəfindən gözlənilən zərərin hesablanması zamanı Defolt Ehtimalının (DE), Defolt Halında Riskin Həcmnin (DHRH) və Defolt Halında Zərərin (DHZ) modelləşdirilməsi üçün müvafiq şəkildə tətbiq edilmişdir.

Maliyyə aləti ardıcıl altı aylıq dövr ərzində defolt kriteriyalarının heç birinə cavab vermədikdə daha defolta uğramış hesab edilmir (yəni sağlamlaşdırılmış hesab edilir). Bu altı aylıq dövr müxtəlif mümkün sağlamlaşdırma anlayışlarını istifadə etməklə maliyyə alətinin sağlamlaşdırmadan sonra defolt statusuna qayıtması ehtimalını nəzərdə tutan analizə əsaslanaraq müəyyənləşdirilmişdir.

BANK MELLİ İRAN BAKİ FİLİALİ
MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR
31 DEKABR 2021-Cİ İL TARİXİNDƏ BİTƏN İL ÜZRƏ
(Azərbaycan Manatı ilə)

Bundan əlavə, Azərbaycan Respublikası Mərkəzi Bankı ölkədə fəaliyyət göstərən bütün maliyyə institutları tərəfindən riayət edilməsi məcburi hesab olunan bəzi limitlər müəyyən edir və bu limitlərə müntəzəm olaraq nəzarət edir. Qəbul edilə bilən risk səviyyəsi üzrə limitlərə faktiki olaraq hər gün nəzarət edilir. Bank tərəfindən aşağıdakı limitlər tətbiq edilir:

(1) bir borcalanın və ya bir-biri ilə əlaqədar borcalanlara verilmiş kreditlərin məbləği aşağıdakı normalardan çox olmamalıdır:

(i) kredit tələblərinin təminatının bazar dəyəri bu kredit tələbinin məbləğinin 100 faizindən və daşınmaz əmlakla təmin olunmuş kreditlər üzrə girovun bazar dəyəri 150 faizindən az olmadığı halda Bankın birinci dərəcəli kapitalının 20 faizindən; və

(ii) kredit tələblərinin təminatının bazar dəyəri bu kredit tələblərinin məbləğinin 100 faizindən və daşınmaz əmlakla təmin olunmuş kreditlər üzrə girovun bazar dəyəri 150 faizindən az olduğu halda Bankın birinci dərəcəli kapitalının 7 faizindən;

(2) bütün iri kredit tələblərinin ümumi məbləği məcmu kapitalının 8 misindən çox olmamalıdır;

(3) Əlaqəli tərəflərə verilmiş kredit tələblərinin məbləği aşağıdakı normalardan çox olmamalıdır:

(i) Cəmi belə kreditlər Bankın məcmu kapitalının 20 faizindən; və

(ii) Onlar hüquqi şəxs olduqda bir şəxs üzrə Bankın məcmu kapitalının 10 faizindən; və ya

(iii) Onlar fiziki şəxs olduqda bir şəxs üzrə Bankın məcmu kapitalının 3 faizindən.

Bu əmsallar, Bankın yerli standartlara uyğun hazırlanmış maliyyə hesablarından çıxarılan rəqəmlər əsasında hesablanır.

Risqlərin İdarə Edilməsi Departamenti hər rüb ARMB-nin limitlərindən başqa limitlər müəyyən edir və onları nəzərdən keçirir. Bazar şərtlərində əhəmiyyətli dəyişikliklər baş verdiyi təqdirdə həmin limitlərə yenidən baxıla bilər. Limitlərin dəyişməsi ilə bağlı təklif əvvəlcə Kredit Komitəsi, sonra isə Bank Melli İranın İdarə Heyəti tərəfindən təsdiqlənir.

Kredit Departamenti müntəzəm olaraq bütün limitlərin qorunub saxlanmasını təmin edir və bəzi limitlərə (bir borcalan və ya bir-biri ilə əlaqədar borcalanlara verilmiş kreditlərin maksimum məbləği və əlaqəli tərəflərə verilmiş kreditlərin maksimum məbləği) yeni kreditlərin verilməsindən əvvəl nəzarət edir.

Bankın kredit siyasəti kreditlərin verilməsi prosesinə cəlb olunan Bankın hər bir əməkdaşının vəzifə və səlahiyyətlərini tənzimləyir, eləcə də kreditlərin verilməsi limitlərini, kreditlərə nəzarət qaydalarını, kreditlərin verilməsi prosedurlarını müəyyən edir.

Kreditin təsdiqlənməsi proseduru və səlahiyyətlərin müəyyən edilməsi. Kreditin təsdiqlənməsi prosesi Bankın Kredit Siyasətində nəzərdə tutulan prosedurlara uyğun olaraq həyata keçirilir. Kreditin təsdiqlənməsi səlahiyyətləri Bankın Kredit Komitəsi tərəfindən qoyulmuş limitlər çərçivəsində müəyyən edilir.

Kreditlərin təsdiqlənməsi üzrə səlahiyyətlər. Kredit Komitəsi Baş İdarə tərəfindən qoyulmuş limitlər çərçivəsində bütün kreditləri nəzərdən keçirir və təsdiqləyir. Kredit limitləri aşağıdakı kimidir:

– Biznes kreditləri (36 ay) – daşınmaz əmlak girovu ilə-maksimum limit 150,000 ABŞ dolları;

BANK MELLİ İRAN BAKI FİLİALİ
MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR
31 DEKABR 2021-Cİ İL TARİXİNDƏ BİTƏN İL ÜZRƏ
(Azərbaycan Manatı ilə)

- Fiziki şəxslərə verilmiş kreditlər (36 ay) – daşınmaz əmlak girovu ilə-maksimum limit 100,000 ABŞ dolları;
- Depozitlərə əsaslanan fiziki şəxslərə verilmiş kreditlər – maksimum limit depozitin məbləği qədər;
- İran İslam Respublikasının Azərbaycanda fəaliyyət göstərən dövlət idarələrində işləyən fiziki şəxslərə verilmiş kreditlər - maksimum limit - 30,000 ABŞ dolları;
- Zamini olan fiziki şəxslərə verilmiş kreditlər – maksimum limit - 10,000 ABŞ dolları;
- Avtomobilin girov qoyulması şərti ilə avtomobil alınması məqsədilə verilmiş kreditlər – maksimum limit 15,000 ABŞ dolları.

Kreditlərin verilməsindən əvvəl Bank, potensial borcalanların ətraflı qiymətləndirilməsini aparır. Bu təhlil potensial borcalanın maliyyə vəziyyətinə, bazardakı mövqeyinə, kreditin təminatı üçün qoyulmuş girovun növünə və dəyərində, eləcə də kredit tarixçəsinə əsaslanır.

Kreditlərin geri ödənişinə nəzarət kreditin ümumi müddəti ərzində müntəzəm şəkildə aparılır.

Kreditlərin böyük hissəsi üzrə faiz ödənişləri hər ay nəzərdə tutulduğuna görə bu, Banka borcalanın maliyyə vəziyyətinə dair əlavə məlumat əldə etmək imkanı verir. Ödənişlər gecikdirildiyi halda, Problemlı İşlər Departamenti tərəfindən əlavə monitoring keçirilir. Həmin Departament Bankın aktivlərinin təhlükəsizliyi və mümkün kredit riskləri və zərərlərin azaldılmasını təmin etmək məqsədilə bütün kredit növləri üzrə monitoring aparır və monitoringin nəticələrinə dair xüsusi hesabat hazırlayaraq Bankın Kredit Komitəsinə təqdim edir. Kreditlərin böyük hissəsi üçün zəmanətlər və müxtəlif girov növləri (daşınmaz əmlak, nəqliyyat vasitələri, depozitlər və s.) şəklində təminat alınır.

Kredit riskinə məruz qalma. Aşağıdakı cədvəl GKİ ehtiyatının tanındığı maliyyə alətlərinin kredit riskinə məruz qalma analizini əks etdirir. Aşağıda göstərilmiş maliyyə aktivlərinin ümumi qalıq dəyəri həmçinin Bankın bu aktivlər üzrə məruz qaldığı maksimum kredit riskini göstərir:

	2021			Cəmi AZN
	Mərhələ 1 12 aylıq GKİ AZN	Mərhələ 2 Ömür müddəti üzrə GKİ AZN	Mərhələ 3 Ömür müddəti üzrə GKİ AZN	
Korporativ kreditlər	124,203	-	2,305	126,508
Fiziki şəxslərə verilmiş kreditlər	10,773,569	899,311	1,325,791	12,998,671
Mənzil təmiri ilə bağlı kreditlər	6,903,432	707,419	899,469	8,510,320
İstehlak kreditləri	1,917,245	130,424	238,691	2,286,360
Avtomobil kreditləri	1,912,037	61,468	121,363	2,094,868
Ticarət və xidmətlə bağlı kreditlər	40,855	-	66,268	107,123
Ümumi qalıq dəyəri	10,897,772	899,311	1,328,096	13,125,179
Təxirə salınmış komissiya gəliri	(35,697)	(884)	(1,100)	(37,681)
Gözlənilən kredit zərəri	(1,012,581)	(199,637)	(860,263)	(2,072,481)
Qalıq dəyəri	9,849,494	698,790	466,733	11,015,017

BANK MELLİ İRAN BAKI FİLİALI
MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR
31 DEKABR 2021-Cİ İL TARİXİNDƏ BİTƏN İL ÜZRƏ
(Azərbaycan Manatı ilə)

	2020			
	Mərhələ 1	Mərhələ 2	Mərhələ 3	Cəmi
	12 aylıq GKİ AZN	Ömür müddəti üzrə GKİ AZN	Ömür müddəti üzrə GKİ AZN	
Korporativ kreditlər	131,993		2,305	134,298
Fiziki şəxslərə verilmiş kreditlər	6,117,943	191,749	793,671	7,103,363
Mənzil təmiri ilə bağlı kreditlər	4,512,437	143,322	466,855	5,122,614
İstehlak kreditləri	736,243	19,361	167,929	923,533
Avtomobil kreditləri	869,263	29,066	33,304	931,633
Ticarət və xidmətlə bağlı kreditlər			125,583	125,583
Ümumi qalıq dəyəri	6,249,936	191,749	795,976	7,237,661
Gözlənilən kredit zərəri	(1,304,613)	(78,551)	(632,668)	(2,015,832)
Qalıq dəyəri	4,945,323	113,198	163,308	5,221,829

Girovun qiymətləndirilməsi müstəqil peşəkar şirkətlər və girovun növü və verilmiş kreditin məbləğindən asılı olaraq Bankın peşəkar əməkdaşları tərəfindən aparılır.

Balansdankənar maliyyə alətləri üzrə kredit riski həmin maliyyə aləti üzrə əməliyyatların digər iştirakçısı tərəfindən müqavilə üzrə öz öhdəliklərini yerinə yetirə bilməməsi nəticəsində zərərin yaranması ehtimalı kimi müəyyən edilir.

Bank şərti öhdəlikləri və balans üzrə maliyyə alətləri ilə əlaqədar əməliyyatların təsdiqlənməsi prosedurları, riskləri məhdudlaşdıran limitlərdən istifadə və monitoring prosedurlarına əsaslanan eyni kredit siyasətini tətbiq edir.

Bazar riski. Bank bazardakı ümumi və spesifik dəyişikliklərə məruz qalan faiz, valyuta və pay alətləri üzrə açıq mövqelər ilə əlaqədar bazar risklərinə məruz qalır. Bank rəhbərliyi qəbul edilə bilən risklərin səviyyəsi üzrə limitlər müəyyən edir və bu limitlərə hər gün nəzarət edir. Buna baxmayaraq, bu cür yanaşmadan istifadə edilməsi bazarda daha əhəmiyyətli dəyişikliklərin baş verdiyi halda, müəyyən edilmiş limitlərdən artıq zərərlərin yaranmasının qarşısını almır.

Valyuta riski. Xarici valyuta riski xarici valyuta dəyişikliklərinin maliyyə instrumentlərinin dəyərində təsiri şəklində başa düşülür. Bank xarici valyuta məzənnə dəyişikliyinə maliyyə vəziyyətinə və pul vəsaitlərinin dövriyyəsinin vəziyyətinə yaradacağı enib qalxma təsirinə məruz qalır.

Hesabat dövrünün sonunda Bankın məruz qaldığı valyuta riski üzrə ümumi təhlil aşağıdakı cədvəldə əks olunur:

BANK MELLİ İRAN BAKI FİLİALİ
MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR
31 DEKABR 2021-Cİ İL TARİXİNDƏ BİTƏN İL ÜZRƏ
(Azərbaycan Manatı ilə)

	AZN	ABŞ dolları	Avro	Digər	31 dekabr 2021- ci il tarixinə cəmi
MALİYYƏ AKTİVLƏRİ					
Pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri	4,061,352	3,482,655	47,423,486	318,797	55,286,290
Müştərilərə verilmiş kreditlər və avanslar	11,015,017	-	-	-	11,015,017
İnvestisiya qiymətli kağızları	17,939,726	-	-	-	17,939,726
Digər aktivlər tərkibində maliyyə aktivləri	268,873	-	-	-	268,873
	33,284,968	3,482,655	47,423,486	318,797	84,509,906
MALİYYƏ ÖHDƏLİKLƏRİ					
Banklar və digər maliyyə institutlarına ödəniləcək vəsaitlər	41,381	1,174,648	21,752,597	-	22,968,626
Müştəri hesabları	2,113,268	2,193,304	6,426,649	1	10,733,222
Digər öhdəliklər tərkibində maliyyə öhdəlikləri	23,569	-	-	-	23,569
Subordinasiya borcu	-	-	17,338,500	-	17,338,500
	2,178,218	3,367,952	45,517,746	1	51,063,917
XALİS BALANS MÖVQEYİ	31,106,750	114,703	1,905,740	318,796	33,445,989

	AZN	ABŞ dolları	Avro	Digər	31 dekabr 2020- ci il tarixinə cəmi
MALİYYƏ AKTİVLƏRİ					
Pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri	1,720,559	2,034,457	51,533,036	98,381	55,386,433
Banklar və digər maliyyə institutlarından alınacaq vəsaitlər	-	-	-	2,295,473	2,295,473
Müştərilərə verilmiş kreditlər və avanslar	5,202,646	-	19,183	-	5,221,829
İnvestisiya qiymətli kağızları	22,430,444	-	-	-	22,430,444
Digər aktivlər tərkibində maliyyə aktivləri	62,053	-	-	-	62,053
	29,415,702	2,034,457	51,552,219	2,393,854	85,396,232
MALİYYƏ ÖHDƏLİKLƏRİ					
Banklar və digər maliyyə institutlarına ödəniləcək vəsaitlər	103,607	882,576	25,171,840	-	26,158,023
Müştəri hesabları	1,344,058	2,041,409	7,315,809	1,413	10,702,689
Digər öhdəliklər tərkibində maliyyə öhdəlikləri	281,581	-	-	-	281,581
Subordinasiya borcu	-	-	18,801,000	-	18,801,000
	1,729,246	2,923,985	51,288,649	1,413	55,943,293
XALİS BALANS MÖVQEYİ	27,686,456	(889,528)	263,570	2,392,441	29,452,939

Valyuta riski həssashlığı. Xarici valyuta riskinə Bankın Risklərin İdarə Edilməsi Departamenti tərəfindən hər gün nəzarət olunur və bu risklər aşağıdakı qaydada idarə edilir:

- i. Hər bir xarici valyuta üzrə ARMB-nin müəyyən etdiyi açıq valyuta mövqeyi limitlərinin saxlanması;
- ii. Hər bir valyuta üzrə xarici valyuta mövqeyinin səviyyəsi və bu valyutaların müvafiq likvidlik səviyyəsi arasında qarşılıqlı əlaqənin monitorinqi;

BANK MELLİ İRAN BAKI FİLİALI
MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR
31 DEKABR 2021-Cİ İL TARİXİNDƏ BİTƏN İL ÜZRƏ
(Azərbaycan Manatı ilə)

- iii. Xüsusilə ABŞ dolları, Avro kimi xarici valyuta məzənnələrindəki dəyişkənlik meyllərinin proqnozlaşdırılması; və
- iv. İxrac-idxal əməliyyatları ilə məşğul olan Bankın iri müştərilərinin fəaliyyəti və bank əməliyyatlarının təhlil edilməsi.

Açıq valyuta mövqeyi limitləri. Azərbaycan Respublikası Mərkəzi Bankının Açıq Valyuta Mövqeyi Limitlərinin Müəyyən Edilməsi və Tənzimlənməsi haqqında Qaydalarına uyğun olaraq, Bankın hər hansı bir valyuta üzrə açıq valyuta mövqeyi Bankın məcmu kapitalının 7%-dən, bütün xarici valyutalar üzrə isə 20%-dən artıq olmamalıdır.

31 dekabr 2021-ci il tarixinə yerli qanunvericiliyə uyğun müəyyən edilmiş uzun açıq valyuta mövqeyi limitləri pozulmamışdır.

Bankın yerli qanunvericiliyə uyğun müəyyən edilmiş açıq valyuta mövqeyi onun yerli standartlara uyğun hazırlanmış hesabatları əsasında hesablanır və bu hesablama Bankın hazırkı maliyyə hesabatlarında göstərilən məlumatlardan əhəmiyyətli dərəcədə fərqlənə bilər.

Faiz dərəcəsi riski. Bank bazar faiz dərəcələrinin dəyişməsinin onun maliyyə vəziyyətinə və pul vəsaitlərinin hərəkətinə təsiri ilə əlaqədar riskə məruz qalır. Bu cür dəyişikliklər nəticəsində faiz marjaları arta bilər, lakin faiz dərəcələri üzrə gözlənilməyən dəyişikliklər baş verdiyi təqdirdə faiz marjaları həmçinin azala və ya zərərin yaranmasına səbəb ola bilər. Rəhbərlik faiz dərəcələrinin dəyişməsinin qəbul edilə bilən səviyyəsi üzrə limitlər müəyyən edir və bu limitlərə hər gün nəzarət edir. Aşağıdakı cədvəldə Bankın məruz qaldığı faiz dərəcəsi riski üzrə ümumi təhlil əks olunur:

Vergidən əvvəlki mənfəətə təsir:

	31 dekabr 2021-ci il tarixinə		31 dekabr 2020-ci il tarixinə	
	Faiz dərəcəsi 1%	Faiz dərəcəsi -1%	Faiz dərəcəsi 1%	Faiz dərəcəsi -1%
MALİYYƏ AKTİVLƏRİ				
Banklar və digər maliyyə institutlarından alınacaq vəsaitlər	-	-	22,955	(22,955)
Müştərilərə verilmiş kreditlər və avanslar	110,150	(110,150)	52,218	(52,218)
İnvestisiya qiymətli kağızları	179,397	(179,397)	224,304	(224,304)
MALİYYƏ ÖHDƏLİKLƏRİ				
Banklar və digər maliyyə institutlarına ödəniləcək vəsaitlər	(229,686)	229,686	(261,580)	261,580
Subordinasiya borcu	(173,385)	173,385	(188,010)	188,010
VERGİDƏN ƏVVƏLKİ MƏNFƏƏTƏ XALIS TƏSİR	(113,524)	113,524	(150,113)	150,113

BANK MELLİ İRAN BAKİ FİLİALI
MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR
31 DEKABR 2021-Cİ İL TARİXİNDƏ BİTƏN İL ÜZRƏ
(Azərbaycan Manatı ilə)

Coğrafi risk

31 dekabr 2021-ci il tarixində Bankın aktiv və öhdəliklərinin coğrafi təhlili aşağıda göstərilir:

	Azərbaycan Respublikası	İƏİT-yə üzv olan ölkələr	İƏİT-yə üzv olmayan ölkələr	Cəmi
MALİYYƏ AKTİVLƏRİ				
Pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri	51,303,173	190	3,982,927	55,286,290
Müştərilərə verilmiş kreditlər və avanslar	11,015,017	-	-	11,015,017
İnvestisiya qiymətli kağızları	17,939,726	-	-	17,939,726
Digər aktivlər tərkibində maliyyə aktivləri	268,873	-	-	268,873
CƏMİ MALİYYƏ AKTİVLƏRİ	80,526,789	190	3,982,927	84,509,906
MALİYYƏ ÖHDƏLİKLƏRİ				
Banklar və digər maliyyə institutlarına ödəniləcək vəsaitlər	103,797	-	22,864,829	22,968,626
Müştəri hesabları	8,325,193	-	2,408,029	10,733,222
Digər öhdəliklər tərkibində maliyyə öhdəlikləri	23,569	-	-	23,569
Subordinasiya borcu	-	-	17,338,500	17,338,500
CƏMİ MALİYYƏ ÖHDƏLİKLƏRİ	8,452,559	-	42,611,358	51,063,917
XALİS MÖVQE	72,074,230	190	(38,628,431)	33,445,989

31 dekabr 2020-ci il tarixində Bankın aktiv və öhdəliklərinin coğrafi təhlili aşağıda göstərilir:

	Azərbaycan Respublikası	İƏİT-yə üzv olan ölkələr	İƏİT-yə üzv olmayan ölkələr	Cəmi
MALİYYƏ AKTİVLƏRİ				
Pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri	50,654,685	528,331	4,203,417	55,386,433
Banklar və digər maliyyə institutlarından alınacaq vəsaitlər	(23,187)	-	2,318,660	2,295,473
Müştərilərə verilmiş kreditlər və avanslar	4,733,320	-	488,509	5,221,829
İnvestisiya qiymətli kağızları	22,430,444	-	-	22,430,444
Digər aktivlər tərkibində maliyyə aktivləri	62,053	-	-	62,053
CƏMİ MALİYYƏ AKTİVLƏRİ	77,857,315	528,331	7,010,586	85,396,232

BANK MELLİ İRAN BAKI FİLİALI
MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR
31 DEKABR 2021-Cİ İL TARİXİNDƏ BİTƏN İL ÜZRƏ
(Azərbaycan Manatı ilə)

MALİYYƏ ÖHDƏLİKLƏRİ

Banklar və digər maliyyə institutlarına ödəniləcək vəsaitlər	5,317,040	-	20,840,983	26,158,023
Müştəri hesabları	9,352,670	-	1,350,019	10,702,689
Digər öhdəliklər tərkibində maliyyə öhdəlikləri	281,581	-	-	281,581
Subordinasiya borcu	-	-	18,801,000	18,801,000

CƏMI MALİYYƏ ÖHDƏLİKLƏRİ **14,951,291** **-** **40,992,002** **55,943,293**

XALIS MÖVQE **62,906,024** **528,331** **(33,981,416)** **29,452,939**

Aktivlər, öhdəliklər və kreditlərlə bağlı öhdəliklər adətən qarşı tərəfin fəaliyyət göstərdiyi ölkə üzrə təsnifləşdirilmişdir. Nağd pul, qiymətli metallar, binalar və avadanlıqlar fiziki olaraq saxlanıldığı ölkə üzrə təsnifləşdirilmişdir.

Digər risk konsentrasiyaları. Rəhbərlik hesabat tarixində məruz qaldığı risklər üzrə kəmiyyət göstəricilərini qiymətləndirərək risk konsentrasiyalarını müəyyən edir. Bu açıqlama, Bank daxilində əsas rəhbər işçilərə təqdim edilmiş məlumatlara əsaslanır və xarici valyuta, kredit və faiz riskləri üzrə konsentrasiya təhlillərini əks etdirir.

Likvidlik riski. Likvidlik riski aktivlər üzrə əməliyyatların yerinə yetirilmə müddətinin öhdəliklər üzrə əməliyyatların ödəmə müddətləri ilə uzlaşmadığı hallarda ortaya çıxır. Bank hər gün overnəyət depozitləri, müştəri hesabları üzrə hesablaşmaların aparılması, depozitlərin ödənilməsi, kreditlərin verilməsi və zəmanətlər və pul vəsaitləri vasitəsilə hesablaşmalar aparılan derivativ maliyyə vasitələri üzrə ödənişlər üçün mövcud olan pul vəsaitlərindən istifadə etmək riskinə məruz qalır. Bank yuxarıda qeyd olunan bütün tələblər üzrə öhdəliklərin eyni zamanda yerinə yetirilməsi üçün kifayət qədər nağd vəsait saxlamır, belə ki, təcrübəyə əsasən həmin öhdəliklərin yerinə yetirilməsi üçün pul vəsaitlərinin lazımi səviyyəsini kifayət qədər dəqiqliklə proqnozlaşdırmaq olar. Likvidlik riskinin idarə edilməsi Bank rəhbərliyinə həvalə edilib.

Bank əsasən digər banklara ödəniləcək vəsaitlərdən ibarət olan davamlı maliyyələşdirmə bazasının saxlanması və həmçinin likvidlik üzrə gözlənilməyən tələblərin tez bir zamanda və asanlıqla yerinə yetirilməsi imkanına malik olmaq üçün likvid aktivlərin diversifikasiya edilmiş portfellerinə sərmayə qoymağa çalışır.

Bankda likvidliyin idarə edilməsi aşağıdakı tədbirlərin həyata keçirilməsini tələb edir: öhdəliklərin ödəmə müddətində yerinə yetirilməsi üçün zəruri olan likvid aktivlər üzrə təhlilin aparılması; müxtəlif maliyyələşdirmə mənbələrindən istifadənin təmin edilməsi; maliyyələşdirmə ilə bağlı problemlərin yaranacağı təqdirdə planların mövcud olması və qanunvericilikdə nəzərdə tutulan balans üzrə likvidlik əmsallarına riayət edilməsinə nəzarətin aparılması. Bank likvidlik əmsalını ARMB-nin tələblərinə uyğun olaraq hər ay hesablayır.

ARMB-nin təlimatlarına əsasən Bank ani likvidlik əmsalını gündəlik orta likvid aktivlərin gündəlik orta likvid öhdəliklərə nisbəti kimi hesablayır. Bu əmsal Bankın yerli standartlara uyğun hazırlanmış maliyyə hesablarından çıxarılan qalıqlara əsasən hesablanır.

Risqlərin İdarə Edilməsi Departamenti maliyyə aktivləri və öhdəlikləri üzrə likvidlik profilinə dair məlumat əldə edir, likvidlik mövqeyinə hər gün nəzarət edir və mütəmadi olaraq standart və daha əlverişsiz bazar şərtlərini əhatə edən müxtəlif ssenarilər əsasında likvidlik üzrə həssaslıq testləri aparır. Bundan sonra, Rəhbərlik

BANK MELLİ İRAN BAKİ FİLİALİ
MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR
31 DEKABR 2021-Cİ İL TARİXİNDƏ BİTƏN İL ÜZRƏ
(Azərbaycan Manatı ilə)

Bankda kifayət qədər likvidliyin təmin edilməsi məqsədilə, əsasən banklardakı depozitlərdən və tez satıla bilən qiymətli kağızlardan ibarət olan qısamüddətli likvid aktivlər üzrə portfelin adekvatlığını təmin edir.

Risklərin İdarə Edilməsi Departamentinin funksiyaları aşağıdakılardır:

- i. ARMB-nin minimum likvidlik tələblərinə riayət edilməsi (aktiv və öhdəliklərin faiz nisbəti 30%-dən az olmamalıdır);
- ii. pul vəsaitləri hərəkətinin proqnozlaşdırılması və lazım olduqda bu barədə Bankın müdir və müdir müavinlərinə hesabat verilməsi;
- iii. likvidlik konsentrasiyası riski baxımından iri əmanətçilərin monitorinqi;
- iv. Bankın kredit fəaliyyəti ilə əlaqədar olaraq pul vəsaitləri hərəkətinin monitorinqi
- v. Valyuta riskləri üzrə AVM limitlərinin pozulmamasına nəzarət

Bank 31 dekabr 2021-ci il tarixinə aşağıda göstəriləyi kimi gözlənilən ödəmə müddətlərinə və likvidlik çatışmazlığına nəzarət edir:

	1 ayadək	1 aydan 3 ayadək	3 aydan 1 ilədək	1 ildən artıq	Cəmi
MALİYYƏ AKTİVLƏRİ					
Pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri	55,286,290	-	-	-	55,286,290
Müştərilərə verilmiş kreditlər və avanslar	398,392	762,696	3,277,264	6,576,665	11,015,017
İnvestisiya qiymətli kağızları	9,202,670		8,737,056		17,939,726
Digər aktivlər tərkibində maliyyə aktivləri	268,873	-	-	-	268,873
CƏMİ MALİYYƏ AKTİVLƏRİ	65,156,225	762,696	12,014,320	6,576,665	84,509,906
MALİYYƏ ÖHDƏLİKLƏRİ					
Banklar və digər maliyyə institutlarına ödəniləcək vəsaitlər	22,968,626	-	-	-	22,968,626
Müştəri hesabları	10,624,722	-	108,500	-	10,733,222
Digər öhdəliklər tərkibində maliyyə öhdəlikləri	23,569	-	-	-	23,569
Subordinasiya borcu	-	-	-	17,338,500	17,338,500
CƏMİ MALİYYƏ ÖHDƏLİKLƏRİ	33,616,917	-	108,500	17,338,500	51,063,917
31 DEKABR 2021-Cİ İL TARİXİNƏ XALIS LİKVIDLIK ÇATIŞMAZLIĞI					
	31,539,308	762,696	11,905,820	(10,761,835)	33,445,989
31 DEKABR 2021-Cİ İL TARİXİNƏ MƏCMU LİKVIDLIK ÇATIŞMAZLIĞI					
	31,539,308	32,302,004	44,207,824	33,445,989	

BANK MELLİ İRAN BAKI FİLİALI
MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR
31 DEKABR 2021-Cİ İL TARİXİNDƏ BİTƏN İL ÜZRƏ
(Azərbaycan Manatı ilə)

31 dekabr 2020-ci il tarixində gözlənilən ödəmə müddətlərinə görə təhlil aşağıda göstərilir:

	1 ayadək	1 aydan 3 ayadək	3 aydan 1 ilədək	1 ildən artıq	Cəmi
MALİYYƏ AKTİVLƏRİ					
Pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri	55,386,433	-	-	-	55,386,433
Banklar və digər maliyyə institutlarından alınacaq vəsaitlər	2,295,473	-	-	-	2,295,473
Müştərilərə verilmiş kreditlər və avanslar	-	-	2,283	5,219,546	5,221,829
İnvestisiya qiymətli kağızları	842,290	1,035,540	17,058,014	3,494,600	22,430,444
Digər aktivlər tərkibində maliyyə aktivləri	62,053	-	-	-	62,053
CƏMİ MALİYYƏ AKTİVLƏRİ	58,586,249	1,035,540	17,060,297	8,714,146	85,396,232
MALİYYƏ ÖHDƏLİKLƏRİ					
Banklar və digər maliyyə institutlarına ödəniləcək vəsaitlər	26,158,023	-	-	-	26,158,023
Müştəri hesabları	10,702,689	-	-	-	10,702,689
Digər öhdəliklər tərkibində maliyyə öhdəlikləri	281,581	-	-	-	281,581
Subordinasiya borcu	-	-	-	18,801,000	18,801,000
CƏMİ MALİYYƏ ÖHDƏLİKLƏRİ	37,142,293	-	-	18,801,000	55,943,293
31 DEKABR 2020-Cİ İL TARİXİNƏ XALIS LİKVIDLİK ÇATIŞMAZLIĞI	21,443,956	1,035,540	17,060,297	(10,086,854)	29,452,939
31 DEKABR 2020-Cİ İL TARİXİNƏ MƏCMU LİKVIDLİK ÇATIŞMAZLIĞI	21,443,956	22,479,496	39,539,793	29,452,939	

Bank rəhbərliyinin fikrincə aktiv və öhdəliklərin ödəmə müddətlərinin və faiz dərəcələrinin uyğunluğu və/və ya nəzarət olunan uyğunsuzluğu Bankın idarə olunması üçün əsas amillərdir. Ümumiyyətlə, banklarda bu göstəricilərə tam uyğunluq təmin edilmir. Belə ki, əməliyyatlar çox zaman qeyri-müəyyən müddətə aparılır və fərqli xarakter daşıyır. Bu göstəricilər üzrə uyğunsuzluq potensial olaraq gəlirliliyi artırır, lakin eyni zamanda zərərin baş vermə riskini yüksəldə bilər. Aktiv və öhdəliklərin ödəmə müddətləri, eləcə də ödəmə müddətləri tamamlandıqdan sonra faiz hesablanan öhdəliklərin münasib dəyərlə əvəz edilməsi imkanı, Bankın likvidliyinin və faiz dərəcələri və mübadilə məzənnələrinin dəyişəcəyi halda onun risklərinin qiymətləndirilməsi üçün əsas amillər hesab olunur.

Rəhbərlik hesab edir ki, müştəri hesablarının böyük hissəsinin “1 ayadək” statusuna malik olmasına baxmayaraq, həmin vəsaitlərin əmanətçilərin sayına və növünə görə diversifikasiyası, eləcə də Bankın təcrübəsi göstərir ki, bu cür vəsaitlər Bankın fəaliyyəti üçün uzunmüddətli və sabit maliyyə mənbəyi yaradır.

24. ŞƏRTİ ÖHDƏLİKLƏR

Məhkəmə prosedurları. Vaxtaşırı olaraq və adi fəaliyyət gedişində Banka qarşı irəli sürülə biləcək iddialarla əlaqədar Rəhbərlik öz təxminlərinə, daxili və peşəkarların məsləhətlərinə əsasən hesab edir ki, bu iddialarla bağlı heç bir əhəmiyyətli zərər baş verməyəcəkdir və müvafiq olaraq hazırkı maliyyə hesabatlarında zərərlərin ödənilməsi üçün hər hansı ehtiyat yaradılmamışdır.

Vergi qanunvericiliyi. Azərbaycanın vergi, valyuta və gömrük qanunvericiliyi müxtəlif şərtlərə və tez-tez baş verə bilən dəyişikliklərə məruz qalır. Bankın əməliyyatlarına və fəaliyyətinə tətbiq edilən bu cür qanunvericiliyə dair Rəhbərliyin şərtlərinə müvafiq orqanlar tərəfindən etiraz edilə bilər. Azərbaycan Respublikasında cərəyan edən son hadisələr göstərir ki, vergi orqanları qanunvericiliyi və mühakimələri şərh edərkən daha inandırıcı mövqe nümayiş etdirə bilər və keçmişdə nəzərdən keçirilməyən əməliyyat və fəaliyyətlərə yenidən baxa bilər. Bunun nəticəsində Banka qarşı böyük məbləğdə əlavə vergilər, cərimələr və faizlər hesablanma bilər. Vergi orqanları tərəfindən vergi ödəyicisinin son üç təqvim ilindən çox olmayan fəaliyyəti yoxlanıla bilər. Qanunvericiliklə müəyyən olunmuş xüsusi hallarda yoxlama daha artıq dövrləri əhatə edə bilər.

Kapital məsrəfləri ilə bağlı öhdəliklər. 31 dekabr 2021-ci il tarixində Bankın binaları və avadanlıqları, yaxud hər hansı digər sahəsi ilə əlaqədar olaraq müqavilə üzrə kapital məsrəfləri ilə bağlı öhdəlikləri olmamışdır.

Əməliyyat lizinqi ilə bağlı öhdəliklər. 31 dekabr 2021-ci il tarixində Bankın ləğv oluna bilməyən əməliyyat lizinqi ilə bağlı əhəmiyyətli öhdəlikləri olmamışdır (2020: sıfır).

Normativlərə və digər tələblərə uyğun hesablamlar. Rəhbərlik yerli qanunvericiliyin tələblərini şərh edərkən və Bankın aldığı borc vəsaitləri üzrə müqavilələrdə nəzərdə tutulan xüsusi şərtlərə riayət edib-etməməsini müəyyən edərkən mülahizələr irəli sürmüşdür. Bu mülahizələrə hesablamların aparılma metodları və bu cür xüsusi şərtlərə potensial uyğunsuzluq hallarının Banka təsiri daxildir. Rəhbərlik öz yanaşmasına və istifadə etdiyi qaydalara əsasən hesab edir ki, hazırkı maliyyə hesabatlarında qeydə alınan uyğunsuzluq hallarının maliyyə hesabatlarına təsirinin müəyyən edilməsi və nəzərə alınması düzgün şəkildə aparılmışdır. Əgər rəhbərliyin yanaşmasının düzgün olmadığı sübut olunarsa, Banka qarşı cərimələr və ya digər sanksiyalar tətbiq edilə bilər.

Kreditlərlə bağlı öhdəliklər. Bu maliyyə alətlərinin əsas məqsədi lazım olduqda müştərilərə maliyyə vəsaitlərinin təqdim edilməsini təmin etməkdir.

Kreditlərin təqdim edilməsi üzrə öhdəliklərə kreditlər, zəmanətlər kreditlərin verilməsi üçün rəhbərlik tərəfindən təsdiqlənməmiş məbləğlərin istifadə edilməyən hissəsi daxildir. Kreditlərin verilməsi üzrə öhdəliklər ilə əlaqədar, Bank istifadə edilməmiş məbləğlərin istifadə edilməli olduğu halda, potensial olaraq istifadə edilməmiş öhdəliklərin ümumi məbləğinə bərabər məbləğdə zərərin yaranması riskinə məruz qalır. Lakin, kreditlərin verilməsi üzrə öhdəliklərin böyük hissəsi müştərilərin ödəmə qabiliyyəti ilə bağlı müəyyən tələblərə əməl etməsindən asılı olduğuna görə, ehtimal edilən zərərlərin məbləği istifadə edilməmiş öhdəliklərin ümumi məbləğindən azdır. Adətən uzunmüddətli öhdəliklər qısamüddətli öhdəliklər ilə müqayisədə daha yüksək kredit riskinə malik olduğu üçün, Bank kreditlərlə bağlı öhdəliklərin ödəmə müddətinəqədər qalan müddətə nəzarət edir.

İstifadə edilməmiş kredit xətləri, akkreditivlər və zəmanətlər üzrə müqavilədə nəzərdə tutulan ümumi borc məbləği mütləq şəkildə pul vəsaitləri üzrə gələcək tələbləri əks etdirmir, belə ki, həmin öhdəliklərin müddəti borcalana vəsaitlər təqdim edilmədən başa çata və ya ləğv oluna bilər.

BANK MELLİ İRAN BAKİ FİLİALİ
MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR
31 DEKABR 2021-Cİ İL TARİXİNDƏ BİTƏN İL ÜZRƏ
(Azərbaycan Manatı ilə)

25. KAPİTALIN İDARƏ EDİLMƏSİ

Kapitalın idarə olunmasında Bankın məqsədi Tənzimləyici Qurumun kapitalın məbləği ilə bağlı müəyyən etdiyi tələblərə riayət edilməsini, Bankın fasiləsiz fəaliyyət göstərmək qabiliyyətinin və kapitalın adekvatlığı əmsalının 10% həcmində saxlanılması üçün kifayət qədər kapital bazasının saxlanılmasını təmin etməkdir.

Azərbaycan Respublikası Mərkəzi Bankının müəyyən etdiyi kapital adekvatlığı əmsallarına riayət edilməsinə Bankın müdir və müdir müavinləri, Baş Mühəsib, Daxili Audit Departamentinin Direktoru tərəfindən baxılmış və təsdiqlənmiş müvafiq hesablamalardan ibarət aylıq hesabatlar vasitəsilə nəzarət edilir. Kapitalın idarə olunmasının digər məqsədləri hər il qiymətləndirilir.

Tənzimləyici Qurumun kapitalın məbləği ilə bağlı mövcud tələblərinə görə banklar: (a) məcmu kapitalın minimum məbləğini 50,000 min AZN həcmində saxlamalı; (b) məcmu kapitalın risk dərəcəsi üzrə ölçülmüş aktivlərə nisbətini ("məcmu kapitalın adekvatlığı əmsalı") minimum 10% və (c) 1-ci dərəcəli kapitalın risk dərəcəsi üzrə ölçülmüş aktivlərə nisbətini ("1-ci dərəcəli kapitalın adekvatlığı əmsalı") minimum 5% və ya yuxarı saxlanılmasını təmin etməlidir.

	31 dekabr 2021-ci il	31 dekabr 2020-ci il
1-ci dərəcəli kapital	36,635,611	36,592,257
2-ci dərəcəli kapital	17,407,250	19,100,354
Çıxılın: kapitaldan tutulmalar	(157,740)	(157,488)
Cəmi məcmu kapital	53,885,121	55,535,123
Riski ölçüləbilən aktivlər	35,669,030	20,606,712
Məcmu kapitalın adekvatlıq əmsalı	151%	270%
1-ci dərəcəli kapitalın adekvatlıq əmsalı	102%	177%

Rəhbərlik 31 dekabr 2021-ci il tarixində Bank tərəfindən ARMB-nin digər bütün normalarına riayət edildiyini hesab edir.

26. MALİYYƏ ALƏTLƏRİNİN ƏDALƏTLİ DƏYƏRİ

Amortizasiya olunmuş maya dəyərində qeydə alınan maliyyə alətlərinin ədalətli dəyəri aşağıda göstərilir:

	31 dekabr 2021-ci il		31 dekabr 2020-ci il	
	Balans Dəyəri	Ədalətli Dəyər	Balans Dəyəri	Ədalətli Dəyər
Maliyyə aktivləri				
Pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri	55,286,290	55,286,290	55,386,433	55,386,433
Digər banklar və maliyyə institutlarından alınacaq vəsaitlər	-	-	2,295,473	2,295,473
Müştərilərə verilmiş kreditlər və avanslar	11,015,017	11,105,707	5,221,829	5,221,829
İnvestisiya qiymətli kağızları	17,939,726	17,996,355	22,430,44	22,430,44
Digər maliyyə aktivlər tərkibində maliyyə aktivləri	268,873	268,873	62,053	62,053
Amortizasiya edilmiş dəyərdə cəmi maliyyə aktivləri	84,509,906	84,509,906	85,396,232	85,396,232

BANK MELLİ İRAN BAKI FİLİALI
MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR
31 DEKABR 2021-Cİ İL TARİXİNDƏ BİTƏN İL ÜZRƏ
(Azərbaycan Manatı ilə)

	31 dekabr 2021-ci il		31 dekabr 2020-ci il	
	Balans Dəyəri	Ədalətli Dəyər	Balans Dəyəri	Ədalətli Dəyər
Maliyyə Öhdəlikləri				
Banklar və digər maliyyə institutlarına ödəniləcək vəsaitlər	22,968,626	22,968,626	26,158,023	26,158,023
Müştəri hesabları	10,733,222	10,733,222	10,702,689	10,702,689
Digər öhdəliklər tərkibində maliyyə öhdəlikləri	23,569	23,569	281,581	281,581
Subordinasiya borcu	17,338,500	17,338,500	18,801,000	18,801,000
Amortizasiya edilmiş dəyərdə cəmi maliyyə öhdəlikləri	51,063,917	51,063,917	55,943,293	55,943,293

27. ƏLAQƏLİ TƏRƏFLƏRLƏ ƏMƏLİYYATLAR

Tərəflər o zaman əlaqəli hesab olunur ki, onlar eyni Bankın nəzarəti altında olsun və ya onlardan biri digərinə nəzarət edə bilsin və yaxud maliyyə-təsərrüfat fəaliyyəti ilə bağlı qərar qəbul edərkən digər tərəfə əhəmiyyətli təsir göstərə bilsin. Əlaqəli tərəflər arasındakı münasibətləri nəzərə alarkən həmin münasibətlərin yalnız hüquqi formasına deyil, iqtisadi məzmununa da diqqət yetirilir.

	31 dekabr 2021-ci il		31 dekabr 2020-ci il	
	Əlaqəli tərəflərlə olan qalıqlar	Maliyyə hesabatlarında bu bənd üzrə cəmi məbləğ	Əlaqəli tərəflərlə olan qalıqlar	Maliyyə hesabatlarında bu bənd üzrə cəmi məbləğ
Pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri		55,286,290		55,386,433
- bank üzərində əhəmiyyətli təsiri və ya birgə nəzarəti olan müəssisələr	3,980,040		4,731,747	
- bankın rəhbər inzibatçı işçiləri və onların yaxınları	-		-	
Banklardan və digər maliyyə institutlarından alınmış vəsaitlər		-		2,295,473
- bank üzərində əhəmiyyətli təsiri və ya birgə nəzarəti olan müəssisələr	-		2,318,660	
- bankın rəhbər inzibatçı işçiləri və onların yaxınları	-		-	
Müştərilərə verilmiş kreditlər və avanslar		13,125,179		7,237,661
- bank üzərində əhəmiyyətli təsiri və ya birgə nəzarəti olan müəssisələr	-		-	
- bankın rəhbər inzibatçı işçiləri və onların yaxınları	94,508		80,376	
Gözlənilən kredit zərəri		(2,072,481)		(2,015,832)
- bank üzərində əhəmiyyətli təsiri və ya birgə nəzarəti olan müəssisələr	-		-	
- bankın rəhbər inzibatçı işçiləri və onların yaxınları	(19,448)		(804)	
Banklara və digər maliyyə institutlarına ödəniləcək vəsaitlər		22,968,626		26,158,023
- bank üzərində əhəmiyyətli təsiri və ya birgə nəzarəti olan müəssisələr	22,864,829		25,956,410	
- bankın rəhbər inzibatçı işçiləri və onların yaxınları	-		-	

BANK MELLİ İRAN BAKI FİLİALİ
MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR
31 DEKABR 2021-Cİ İL TARİXİNDƏ BİTƏN İL ÜZRƏ
(Azərbaycan Manatı ilə)

Müştəri hesabları	10,733,222	10,702,689
- bank üzərində əhəmiyyətli təsiri və ya birgə nəzarəti olan müəssisələr	-	-
- bankın rəhbər inzibatçı işçiləri və onların yaxınları	65,655	111,741

Əsas idarəedici personala ödənişlər haqqında məlumat aşağıda göstərilir:s

	31 dekabr 2021-ci il tarixində bitən il	31 dekabr 2020-ci il tarixində bitən il
Qısamüddətli ödənişlər - əmək haqları və mükafatlar	169,424	260,005
Cəmi	169,424	260,005

31 dekabr 2021-ci il tarixində bitən il ərzində Bankın müdir və müdir müavinlərindən ibarət olan əsas idarəedici personalın əmək haqqı xərcləri maaş və müavinətlərdən ibarət olmuş və BMS 19 “İşçilərə verilən mükafatlar” Standartına uyğun olaraq qısamüddətli ödənişlər kimi təsnifləşdirilmişdir.

28. HESABAT DÖVRÜNDƏN SONRA BAŞ VERMİŞ HADİSƏLƏR

Hesabat tarixindən sonra açıqlanma üçün heç bir əhəmiyyətli əməliyyat qeydə alınmamışdır.